

LSZ.430.001/2023
Nr ewid. 18/2023/P/22/081/LSZ

Informacja o wynikach kontroli

NADZÓR WŁAŚCICIELSKI PAŃSTWA NAD SPÓŁKAMI STOCZNIOWYMI

DELEGATURA W SZCZECINIE

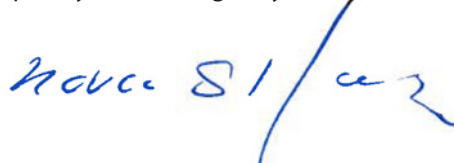
MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Informacja o wynikach kontroli

Nadzór właścicielski państwa nad spółkami stoczniowymi

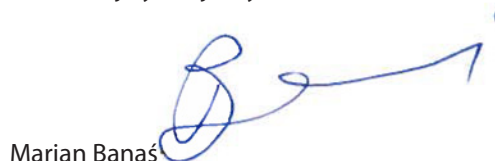
p.o. Dyrektor Delegatury NIK w Szczecinie

Marcin Stefaniak

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

Warszawa, dnia 11.04.2023

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ.....	4
1. WPROWADZENIE.....	6
2. OCENA OGÓLNA	10
3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI.....	11
4. WNIOSKI.....	15
5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	16
5.1. Zasady i organizacja nadzoru nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniowe oraz stoczniami.....	16
5.2. Powoływanie członków organów nadzorczych w spółkach Skarbu Państwa i stoczniach. Kształtowanie wynagrodzeń organów nadzorczych i zarządzających.....	19
5.3. Wyniki finansowe spółek oraz monitorowanie ich realizacji.....	24
5.3.1. Wyniki finansowe Grupy Przemysłowej Baltic i jej spółek zależnych oraz ich wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Agencji Rozwoju Przemysłu SA ...	24
5.3.2. Sytuacja finansowa Stoczni Wojennej oraz jej wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Polskiej Grupy Zbrojeniowej.....	28
5.3.3. Wyniki finansowe Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia oraz ich wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Funduszu Rozwoju Spółek SA.....	31
5.4. Projekty stoczniowe realizowane w grupach kapitałowych	33
5.4.1. Morski Fundusz Rozwoju	42
6. ZAŁĄCZNIKI	44
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	44
6.2. Analiza stanu prawnego.....	48
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności.....	53
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	54
6.5. Stanowisko Ministra do informacji o wynikach kontroli	55
6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Ministra	57

Wykaz stosowanych skrótów, skrótowców i pojęć

ARP/Agencja Rozwoju Przemysłu	Agencja Rozwoju Przemysłu SA;
Baltic Operator	Baltic Operator Sp. z o.o.;
Energomontaż-Północ	Energomontaż-Północ Gdynia SA;
FRS/Fundusz Rozwoju Spółek	Fundusz Rozwoju Spółek SA;
Grupa Przemysłowa Baltic/GPB	Grupa Przemysłowa Baltic Sp. z o.o. Do 30 stycznia 2020 r. (dzień rejestracji w KRS) spółka działała pod firmą SPV Operator Sp. z o.o. Na podstawie uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki SPV Operator Sp. z o.o. z 23 grudnia 2019 r. doszło do zmiany umowy spółki w tym firmy, pod którą działała spółka, z SPV Operator Sp. z o.o. na Grupa Przemysłowa Baltic Sp. z o.o.;
Kodeks spółek handlowych/ksh	ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm.);
KPRM	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów;
Ministerstwo	Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Infrastruktury;
podmioty stoczniowe/spółki stoczniowe/stocznie	PGZ Stocznia Wojenna Sp. z o.o., Morska Stocznia Remontowa Gryfia SA, Stocznia Szczecińska Wulkan Sp. z o.o., Grupa Przemysłowa Baltic Sp. z o.o.;
podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji Skarbu Państwa	Prezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych, Minister Infrastruktury; Do 28 lutego 2020 r. podmiotem uprawnionym do wykonywania praw z akcji Skarbu Państwa był Prezes Rady Ministrów oraz podmioty wymienione w rozporządzeniach Rady Ministrów w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne (Dz. U. z 2017 r. poz. 10, ze zm.; Dz. U. z 2019 r. poz. 584, ze zm.; Dz. U. z 2019 r. poz. 2369). Od 29 lutego 2020 r. podmiotem uprawnionym do wykonywania praw z akcji Skarbu Państwa jest Minister Aktywów Państwowych oraz podmioty wymienione w rozporządzeniach Rady Ministrów w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonuje Prezes Rady Ministrów lub inni członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 513, ze zm.; Dz. U. z 2022 r. poz. 2188);
Polska Grupa Zbrojeniowa/PGZ	Polska Grupa Zbrojeniowa SA;
Rada ds. spółek spółki nadzorujące podmioty stoczniowe/spółki dominujące/spółki Skarbu Państwa	Rada do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych; Polska Grupa Zbrojeniowa SA, Fundusz Rozwoju Spółek SA, Agencja Rozwoju Przemysłu SA;
Stocznia Gdańska	Stocznia Gdańska Sp. z o.o. (dawniej: GSG Towers Sp. z o.o.);
Stocznia Gryfia	Morska Stocznia Remontowa Gryfia SA;

Stocznia Wojenna/ PGZ SW	PGZ Stocznia Wojenna Sp. z o.o.;
Stocznia Wulkan	Stocznia Szczecińska Wulkan Sp. z o.o. (dawniej: Szczeciński Park Przemysłowy Sp. z o.o., dawniej: Stocznia Szczecińska Sp. z o.o.);
Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) stanowiąca załącznik do uchwały nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), M.P. z 2017 r. poz. 260;
ustawa o NIK	ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623);
ustawa o wynagrodzeniach w spółkach	ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.);
ustawa o zasadach zarządzania mieniem	ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm.);
Zasady nadzoru KPRM	Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa (dokument z 28 września 2017 r., wydany przez Prezesa Rady Ministrów).

1. WPROWADZENIE

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy nadzór nad spółkami stoczniowymi sprawowany był prawidłowo i skutecznie?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

1. Czy nadzór właścicielski Prezesa Rady Ministrów/Ministra nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniowe był prawidłowy?
2. Czy nadzór właścicielski spółek dominujących nad spółkami stoczniowymi był prawidłowy?
3. Czy Prezes Rady Ministrów/Minister wyznaczał spółkom nadzorującym podmioty stoczniowe cele do wykonania w zakresie przemysłu stoczniowego, rzetelnie monitorował ich realizację, a w uzasadnionych przypadkach podejmował działania na rzecz opracowania i wdrożenia programów naprawczych, konsolidacyjnych, restrukturyzacyjnych?
4. Czy ustalone w ramach nadzoru właścicielskiego instrumenty monitorowania wyników spółek stoczniowych skutkowały w uzasadnionych przypadkach opracowaniem i wdrożeniem programów naprawczych, konsolidacyjnych, restrukturyzacyjnych?

Skarb Państwa posiada akcje w spółkach w celu realizacji różnych zadań publicznych. Jego uczestnictwo w obrocie gospodarczym może wynikać w szczególności z następujących przyczyn:

- strategicznego charakteru działalności, który wymaga od państwa zachowania pełnej kontroli nad danym sektorem albo zaspokojenia powszechnych potrzeb ludności;
- dochodowości działalności, która zapewnia przepływy do budżetu;
- pozostałości po okresie transformacji.

Jak wynika pośrednio z art. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹ oraz art. 4 ust. 1 ustawy o zasadach zarządzania mieniem, mienie należące do Skarbu Państwa może służyć wyłącznie wykonywaniu zadań publicznych. Skarb Państwa ma natomiast wybór, w jaki sposób będzie realizować interes publiczny. W sytuacji, gdy państwo decyduje się zatrzymać akcje i w konsekwencji realizować interes publiczny, działając w sferze dominium, Skarb Państwa zobowiązany jest do stosowania przepisów ksh oraz wynikających z nich reguł tak jak pozostali uczestnicy obrotu gospodarczego.

Wykonywanie praw z akcji należących do Skarbu Państwa lub państwowej osoby prawnej odbywa się na zasadach prawidłowej gospodarki, w celu osiągnięcia trwałego wzrostu ich wartości, z uwzględnieniem polityki gospodarczej państwa.

Prezes Rady Ministrów, jako podmiot koordynujący wykonywanie uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach, dokumentem z września 2017 r. określił *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa*. Sformułowano w nich zalecenia – dla zarządów spółek dominujących – dążenia do stosowania tych wytycznych w ramach wykonywania praw z akcji i udziałów wynikających z przepisów prawa oraz postanowień statutu lub umowy danej spółki, również w spółkach zależnych wszystkich szczebli w ramach danej grupy kapitałowej.

Produkcja i remonty statków to branża, która od kilku lat zapewnia bezpośrednio zatrudnienie na poziomie około 37 tys. osób, a ponieważ każdy stoczniovec generuje od pięciu do siedmiu innych miejsc pracy, to utrzymanie w dobrej kondycji przemysłu okrętowego ma istotne znaczenie nie tylko dla lokalnego rynku pracy².

W latach 2015–2020 podmioty zależne od Skarbu Państwa wygenerowały średnio około 8% całości przychodów przemysłu stoczniowego w Polsce. Począwszy od 2018 r. udział ten systematycznie maleje na rzecz firm prywatnych lub zdominowanych przez kapitał prywatny.

¹ Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.

² <https://www.bssc.pl/2021/08/31/polski-przemysl-stoczniowy-wizja-rozwoju-innowacje-na-eksport-dla-administracji-i-obronnosci/>; <https://www.gospodarkamorska.pl/raport-sytuacja-przemyslu-stoczniowego-w-polsce-rok-po-wystapieniu-covid-19-63721>.

Jednostki kontrolowane³

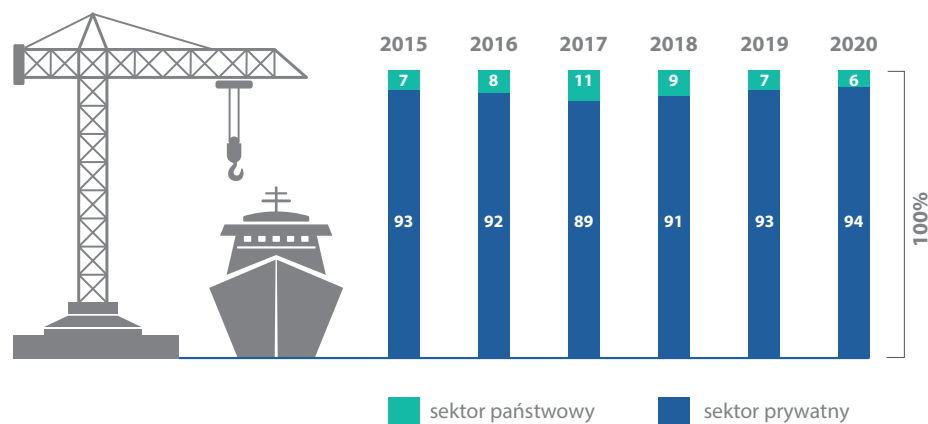
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów;
Ministerstwo Aktywów Państwowych;
Ministerstwo Infrastruktury;
Agencja Rozwoju Przemysłu SA;
Polska Grupa Zbrojeniowa SA;
Fundusz Rozwoju Spółek SA

Okres objęty kontrolą

Lata 2019–2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK

Infografika nr 1

Udział sektora państwowego w przychodach przemysłu stoczniowego w Polsce w latach 2015–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie: J. Czuczman, Raport: Sytuacja przemysłu stoczniowego w Polsce przed wystąpieniem COVID-19, „Gospodarka Morska” [online], 24 luty 2021 r. [dostęp: 14 luty 2023 r.]: <https://www.gospodarkamorska.pl/raport-sytuacja-przemyslu-stoczniowego-w-polsce-przed-wystapieniem-covid-19-57422> oraz J. Czuczman, Raport: Sytuacja przemysłu stoczniowego w Polsce rok po wystąpieniu COVID-19, „Gospodarka Morska” [online], 14 kwietnia 2022 r. [dostęp: 14 luty 2023 r.]: <https://www.gospodarkamorska.pl/raport-sytuacja-przemyslu-stoczniowego-w-polsce-rok-po-wystapieniu-covid-19-63721>.

Aktywa stoczniowe w Polsce są kontrolowane przez różne i podległe odrębnym podmiotom państwowym spółki z udziałem Skarbu Państwa.

W okresie objętym kontrolą prawa z akcji w **Agencji Rozwoju Przemysłu SA**, będącej jednoosobową spółką Skarbu Państwa o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, realizującą misję publiczną, wykonywał **Prezes Rady Ministrów**. W aktywach ARP znajduje się jedna spółka stoczniowa bezpośrednio zależna (100% udziałów) – Grupa Przemysłowa Baltic Sp. z o.o. Jest to holding, w którym działają trzy firmy, tj. Baltic Operator, Stocznia Gdańska i Energomontaż-Północ. Przedmiotem ich działalności jest produkcja konstrukcji stalowych w zakresie energetyki wiatrowej, projektów offshore i onshore oraz okrętownictwa⁴.

Minister Aktywów Państwowych wykonuje prawa z akcji należących do Skarbu Państwa w **Polskiej Grupie Zbrojeniowej SA** od 7 grudnia 2019 r. W strukturze akcjonariatu PGZ dominuje Skarb Państwa, który posiada 44,26% akcji⁵, co daje 68,88% głosów na Walnym Zgromadzeniu. Polska Grupa Zbrojeniowa posiada udziały w kapitale (100%) jednej stoczni – PGZ Stoczni Wojennej Sp. z o.o.

³ W niniejszej *Informacji* zostały wykorzystane także oceny i ustalenia zawarte w informacjach z wcześniej przeprowadzonych kontroli NIK:

– P/19/019 – Realizacja wybranych projektów flagowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, której zakres przedmiotowy obejmował m.in. realizację projektu flagowego „Batory”,
– D/21/503 – Działalność i restrukturyzacja Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia SA oraz zaangażowanie Funduszu Rozwoju Spółek SA w procesy naprawcze i sprawowanie nadzoru właścicielskiego, w której badano m.in. kwestię Kontraktu budowy doku nr 8 dla Stoczni Gryfia.

⁴ Stocznia Gdańska nie prowadzi działalności operacyjno-produkcyjnej. Jest właścicielem nieruchomości, które użytkowanie są przez Baltic Operator.

⁵ Dalsze 28,84% akcji (15,56% głosów na Walnym Zgromadzeniu) należy do Polskiego Holdingu Obronnego Sp. z o.o., a 26,96% akcji (15,59% głosów na Walnym Zgromadzeniu) do ARP.

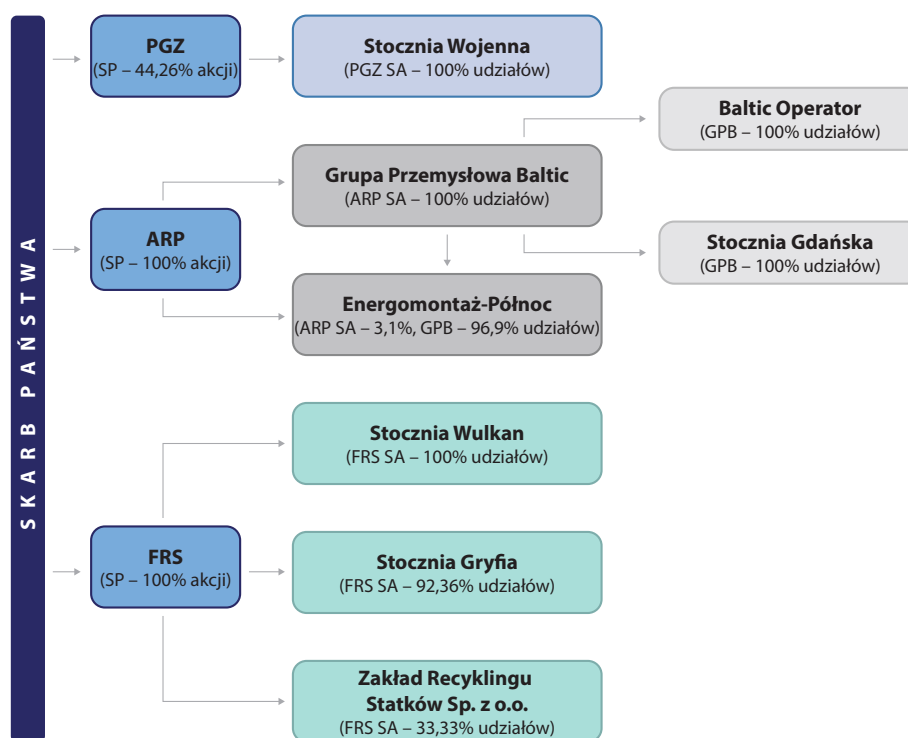
W strukturze właścicielskiej ARP i PGZ spółki stoczniowe należą do grona wielu spółek portfelowych. Odmiennie sytuacja ta przedstawia się w FRS, którego spółki zależne prowadzą wyłącznie działalność w obszarze przemysłu stoczniowego.

Fundusz Rozwoju Spółek SA jest jednoosobową spółką Skarbu Państwa. Prawa z akcji wykonywał w niej do 28 marca 2019 r. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, a od 29 marca 2019 r. – minister właściwy do spraw gospodarki morskiej. Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej zostało zniesione z dniem 6 października 2020 r. Od 7 października 2020 r. kierowanie działem gospodarka morską zostało powierzone **Ministrowi Infrastruktury**. Fundusz Rozwoju Spółek posiada 100% udziału w kapitale Stoczni Wulkan oraz 92,36% akcji Stoczni Gryfia⁶. W ramach niniejszej kontroli NIK badaniem objęto nadzór właścicielski sprawowany przez FRS nad Stocznią Gryfia w okresie od września 2021 r. Zagadnienia związane z nadzorem sprawowanym w latach 2017–2021 (do 31 sierpnia) objęte były kontrolą NIK nr D/21/503 – *Działalność i restrukturyzacja Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia SA oraz zaangażowanie Funduszu Rozwoju Spółek SA w procesy naprawcze i sprawowanie nadzoru właścicielskiego*.

Strukturę właścicielską⁷ spółek nadzorujących podmioty stoczniowe (spółek dominujących) oraz stoczni (tzw. spółek-córek) przedstawia infografika nr 2.

Infografika nr 2

Struktura właścicielska badanych spółek Skarbu Państwa oraz stoczni

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

⁶ Pozostałe akcje należą do pracowników Gryfia.

⁷ Według stanu na 10 stycznia 2023 r.

Stan, w którym aktywa stoczniowe w Polsce są kontrolowane przez różne i podległe odrębnym podmiotom państwowym spółki z udziałem Skarbu Państwa, stwarza ryzyko realizacji wobec stoczni różnych, nieskoordynowanych ze sobą strategii działania, a brak kompleksowej, jednolitej polityki państwa dla sektora stoczniowego wpływa na jego niską kondycję finansową, mimo znacznego zaangażowania środków finansowych na realizację przedsięwzięć.

Rozwój przemysłu okrętowego został uwzględniony w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Określiła ona nowy model rozwoju gospodarczego kraju polegający na wspieraniu sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Cele części stoczniowej obejmowały m.in.⁸:

- opracowanie koncepcji ram prawnych, organizacyjnych i finansowych niezbędnych do aktywizacji przemysłu stoczniowego;
- zintensyfikowanie współpracy z podmiotami gospodarczymi oraz badawczo-rozwojowymi związanymi z przemysłem okrętowym;
- zapewnienie reindustrializacji i aktywizacji polskiego przemysłu okrętowego, wzrost zatrudnienia w branży stoczniowej, zatrzymanie na rynku polskim wykwalifikowanych pracowników przemysłu okrętowego i powiązanej produkcji komplementarnej, zagwarantowanie konkurencyjnych zasad funkcjonowania polskiego przemysłu okrętowego i produkcji komplementarnej w warunkach ostrej i nierównej konkurencji na rynkach międzynarodowych;
- stworzenie warunków do wydatkowania nakładów na inwestycje, badania i rozwój oraz kontynuowanie wytwarzania jednostek zaawansowanych technologicznie.

Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju obejmuje dwa projekty związane z aktywizacją przemysłu stoczniowego tj. projekt strategiczny *Nowoczesne produkty przemysłu okrętowego*, w który m. in. wpisuje się ustawa z dnia 6 lipca 2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych⁹ oraz projekt flagowy *Batory*.

Kontrola została podjęta z inicjatywy własnej NIK, a objęto nią KPRM, dwa Ministerstwa oraz trzy spółki Skarbu Państwa. Ich zestawienie przedstawiono w załączniku nr 6.1 do niniejszej *Informacji*.

⁸ <https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/przemysl-stoczniowy>

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1704; ustawa reguluje opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem niektórych dochodów (przychodów) osiągniętych przez przedsiębiorców okrętowych.

2. OCENA OGÓLNA

Nadzór prawidłowy,
ale nie w pełni skuteczny

Nadzór nad spółkami stoczniowymi, w których Skarb Państwa sprawuje pośrednio władztwo korporacyjne, nie był w pełni skuteczny. Mimo działań podejmowanych przez kontrolowane podmioty w zakresie polityki właścicielskiej, sytuacja finansowa stoczni nie uległa znaczącej poprawie. Zmniejszenie strat netto w jednej spółce oraz odzyskanie rentowności w innej nie wynikało z osiągania zysków z działalności produkcyjnej, lecz spowodowane było głównie wpływami uzyskiwanymi ze sprzedaży majątku. Jedną z kontrolowanych spółek na skutek utworzenia rezerw na prognozowaną stratę na kontrakcie zleconym jej przez spółkę dominującą stała się przedsiębiorstwem nierentownym. Skumulowane straty stoczni objętych skonsolidowanymi sprawozdaniami finansowymi grup kapitałowych kontrolowanych spółek Skarbu Państwa, zwiększały się z roku na rok i na koniec 2021 r. wyniosły (-)1,2 mld złotych (łącznie z wynikiem za ten rok). W dwóch z czterech spółek z uwagi na trudności z utrzymaniem płynności finansowej przystąpiono do realizacji programów naprawczych.

Podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa nie formułowały wobec nadzorowanych spółek oczekiwań w obszarze przemysłu stoczniowego, pomimo że jest on uznawany za kluczową gałąź gospodarki i wpływa na rozwój obszarów komplementarnych. W badanym okresie nie opracowano strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego, mogącej spełniać rolę referencyjną dla działań na rzecz rozwoju tej branży, a w konsekwencji umożliwić budowę trwałej rentowności stoczni. Wyniki finansowe spółek stoczniowych dowodzą, że dokument strategiczny rządu, w którym odniesiono się do tej dziedziny gospodarki, czyli Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), nie spełniał takiej roli. Zła kondycja finansowa spółek stoczniowych stwarza ponadto ryzyko nieosiągnięcia celów realizowanych przez nie projektów stoczniowych, w które zaangażowano pośrednio znaczne środki Skarbu Państwa.

W dalszym ciągu nie stworzono instrumentu finansowego dedykowanego m.in. dla wsparcia przemysłu stoczniowego, tj. Morskiego Funduszu Rozwoju, który środkami w łącznej planowanej wysokości 2 mld zł (uwzględniającymi także zaangażowanie inwestorów prywatnych) miał wypełnić lukę w infrastrukturze instytucjonalnej i kapitale na rozwój szeroko rozumianej gospodarki morskiej. Było to wynikiem m.in. nieuzyskania akceptacji instytucji finansowych mających objąć akcje pierwszej emisji.

Polityka właścicielska w kontrolowanych podmiotach co do zasady realizowana była zgodnie z obowiązującymi procedurami. Zadania nadzoru wykonywały wyodrębnione komórki organizacyjne, które analizowały wyniki działalności grup kapitałowych oraz ich spółek zależnych. Członkowie rad nadzorczych stoczni spełniali wymogi określone w ustawie o zasadach zarządzania mieniem i mieli praktykę zawodową, w tym niejednokrotnie w nadzorze korporacyjnym, jednak nie posiadali, z dwoma wyjątkami (tj. 5,7%), doświadczenia z branży stoczniowej.

3. SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

W badanym okresie nie opracowano strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego, mogącej spełniać rolę referencyjną dla działań na rzecz rozwoju tej branży, a w konsekwencji umożliwić budowę trwałej rentowności stoczni. Wyniki finansowe spółek stoczniowych dowodzą, że dokument strategiczny rządu, w którym odniesiono się do tej dziedziny gospodarki, czyli Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), nie spełniał takiej roli. [str. 24–34]

Brak strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego

W dalszym ciągu nie powstał Morski Fundusz Rozwoju, który środkami w łącznej planowanej wysokości 2 mld zł (uwzględniającymi także zaangażowanie inwestorów prywatnych) miał wypełnić lukę w zakresie braku wystarczającej infrastruktury instytucjonalnej i kapitału na rozwój szeroko rozumianej gospodarki morskiej, w tym przemysłu stoczniowego. Odstąpienie od procedowania projektu ustawy powołującej Morski Fundusz Rozwoju było wynikiem m.in. braku akceptacji instytucji finansowych wskazanych przez ustawodawcę jako podmioty mające objąć akcje pierwszej emisji. Wobec powyższego w związku z rozpoczęciem prac nad Krajowym Programem Odbudowy w sierpniu 2020 r. przygotowano zgłoszenie projektu Morskiego Funduszu Rozwoju, jednak żadne instrumenty finansowe nie zostały w nim ujęte. [str. 42–43]

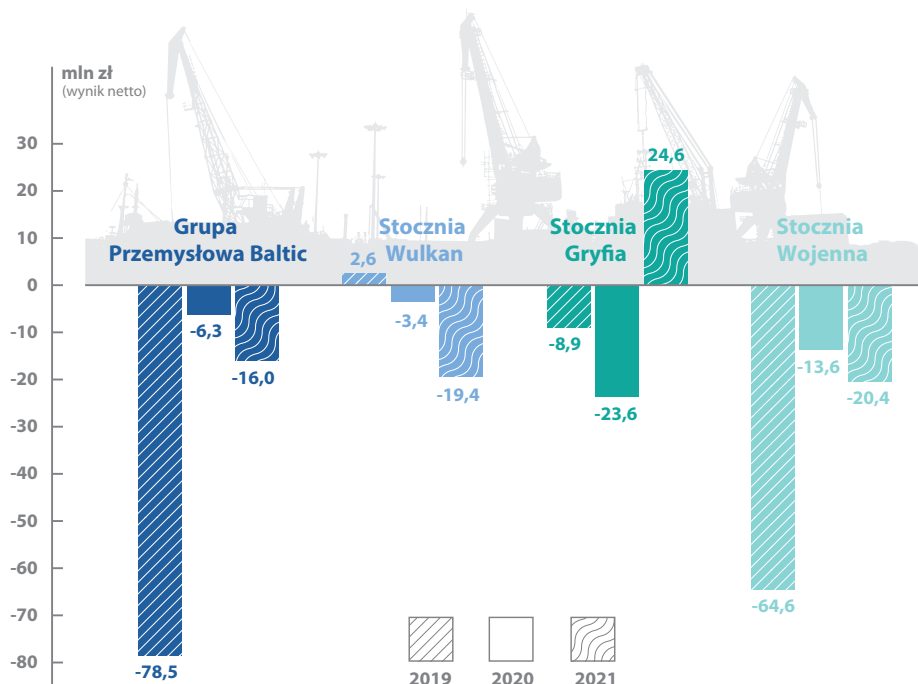
Brak instrumentu finansowego dedykowanego dla przemysłu stoczniowego

Wyniki finansowe osiągnięte przez cztery spółki stoczniowe (spółki-córki) miały wpływ na sytuację finansowo-ekonomiczną (pogłębiając straty, bądź pomniejszając zyski) grup kapitałowych kontrolowanych spółek Skarbu Państwa. Straty netto odnotowały trzy stocznie (Grupa Przemysłowa Baltic i Stocznia Wojenna w całym okresie objętym kontrolą, Stocznia Wulkan od 2020 r.), a zysk (od 2021 r.) jedna spółka – Stocznia Gryfia. Zmniejszenie strat w Stoczni Wojennej oraz odzyskanie rentowności w Stoczni Gryfia nie było wynikiem generowania zysków z działalności produkcyjnej, tylko głównie uzyskania wpływów ze sprzedaży majątku. W dwóch spółkach (Stoczni Wojennej i Stoczni Gryfia) z uwagi na trudności z utrzymaniem płynności finansowej uzasadnione było opracowanie i wdrożenie programów naprawczych.

Niekorzystne wyniki finansowe stoczni i ich wpływ na sytuację finansową grup kapitałowych

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

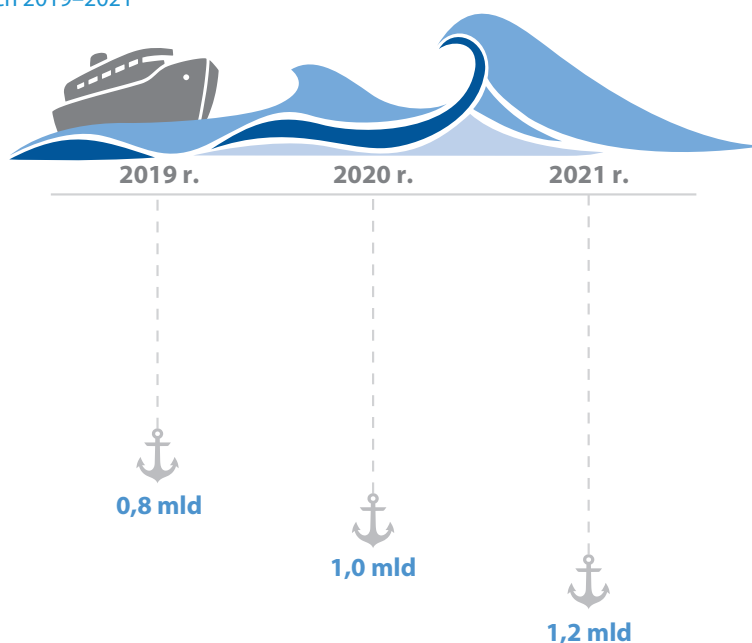
Infografika nr 3
Wyniki spółek stoczniowych w latach 2019–2021

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Nie bez znaczenia pozostaje poziom skumulowanych strat stoczni objętych skonsolidowanymi sprawozdaniami finansowymi grup kapitałowych, na czele których stały kontrolowane spółki Skarbu Państwa, który na koniec 2021 r. (łącznie z wynikiem za ten rok) wyniósł w jednej grupie kapitałowej niemal (-)0,1 mld zł, a w innej przekroczył poziom (-)1,1 mld zł. [str. 24–33]

Infografika nr 4
Wielkość skumulowanych strat stoczni, w tym spółek zależnych Grupy Przemysłowej Baltic, w latach 2019–2021

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

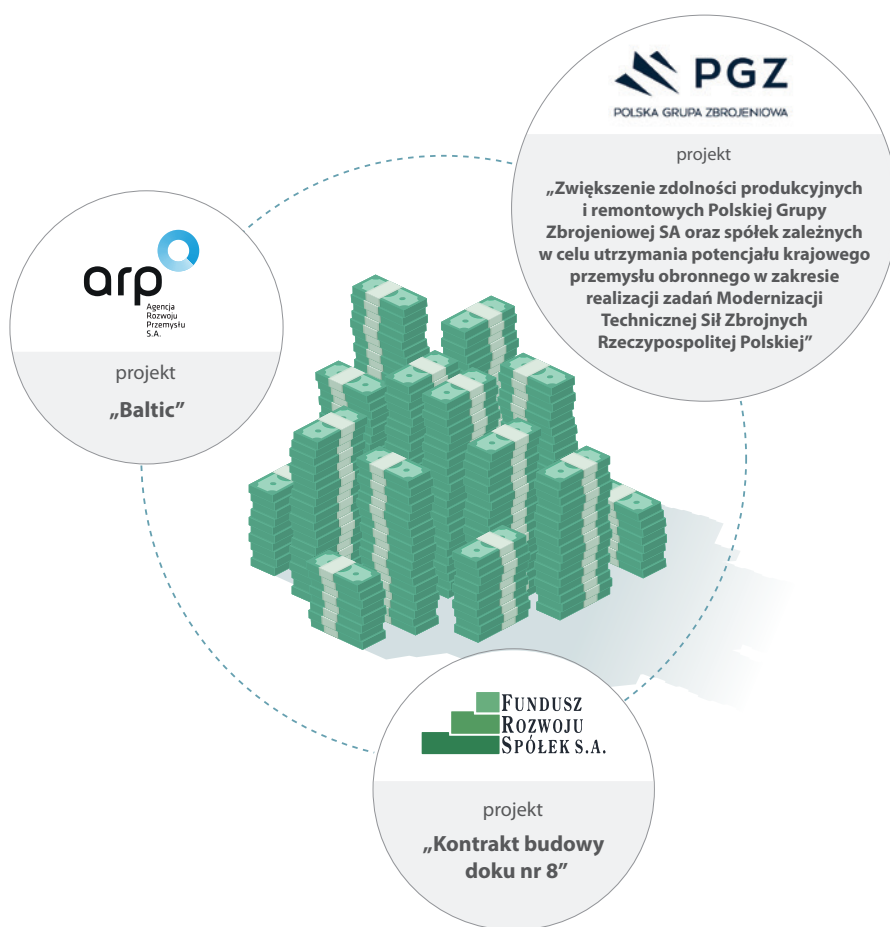
SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

Podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa nie formułowały wobec nadzorowanych spółek oczekiwań w obszarze przemysłu stoczniowego, pomimo że przemysł ten jest uznawany za kluczową gałąź gospodarki i wpływa na rozwój firm kooperujących. Stocznie realizowały natomiast istotne projekty, w które Skarb Państwa zaangażował pośrednio ponad miliard złotych. Ich zestawienie przedstawia infografika nr 5. Niekorzystne wyniki finansowe stoczni mogą jednak nie sprzyjać realizacji celów tych projektów¹⁰.

Niekorzystne wyniki finansowe stoczni i ryzyko ich negatywnego wpływu na realizację projektów stoczniowych

Infografika nr 5

Projekty stoczniowe realizowane w grupach kapitałowych kontrolowanych spółek Skarbu Państwa

Źródło: opracowanie własne NIK na podstawie wyników kontroli.

Znaczne środki zaangażowane w ww. projekty i trudna sytuacja finansowa stoczni uzasadniają konieczność objęcia ich szczególnym nadzorem przez Prezesa Rady Ministrów jako koordynatora wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach. [str. 33–42]

W KPRM, Ministerstwie Aktywów Państwowych i Ministerstwie Infrastruktury polityka właścicielska wobec spółek nadzorujących podmioty stoczniowe realizowana była na podstawie *Zasad nadzoru KPRM*. W spółkach

Prawidłowa organizacja i obsada nadzoru właścicielskiego, jednak bez doświadczenia w branży stoczniowej

¹⁰ Większość danych, w tym finansowych, dotyczących realizacji ww. zadań objęto tajemnicą przedsiębiorstw.

SYNTEZA WYNIKÓW KONTROLI

dominujących nadzór nad stoczniami sprawowany był na podstawie ksh i *Zasad nadzoru KPRM* (w jednej spółce) lub na podstawie własnych polityk właścicielskich (w dwóch spółkach).

Zadania nadzoru realizowały wyodrębnione komórki organizacyjne, które analizowały (monitorowały) wyniki działalności grup kapitałowych oraz ich spółek zależnych. Członkowie rad nadzorczych stoczni spełniali wymogi określone w ustawie o zasadach zarządzania mieniem. Posiadali praktykę zawodową, w tym niejednokrotnie w nadzorze korporacyjnym, jednak zaledwie 5,7% z nich miało doświadczenie w branży stoczniowej.

Poziom wynagrodzenia członków organów nadzorczych oraz zarządzających nie przekraczał limitów ustalonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach. Wszyscy członkowie rad nadzorczych spółek w okresie objętym kontrolą uzyskali absolutoria. [str. 16–24]

4. WNIOSKI

W ramach koordynacji wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach zasadne jest: Prezes Rady Ministrów

- 1) opracowanie rządowej strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego, mogącej spełniać rolę referencyjną dla działań na rzecz rozwoju tej branży, a w konsekwencji umożliwić budowę trwałej rentowności stoczni;
- 2) objęcie szczególnym nadzorem projektów realizowanych przez stocznie, głównie z uwagi na utrzymujące się niekorzystne wyniki finansowe tych spółek i znaczącą wysokość środków finansowych zaangażowanych w realizację tych przedsięwzięć.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. Zasady i organizacja nadzoru nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniowe oraz stoczniami

W KPRM oraz obu kontrolowanych Ministerstwach (Ministerstwie Aktywów Państwowych i Ministerstwie Infrastruktury) polityka właścicielska wobec spółek nadzorujących podmioty stoczniowe realizowana była zgodnie z *Zasadami nadzoru KPRM*. We wszystkich trzech objętych kontrolą spółkach dominującym nadzór nad podmiotami stoczniowymi sprawowany był na podstawie ksh. Zgodnie z zaleceniem sformułowanym w *Zasadach nadzoru KPRM*, Fundusz Rozwoju Spółek sprawował nadzór właścicielski nad Stoczną Gryfia i Stoczną Wulkan także na podstawie tych regulacji. W Agencji Rozwoju Przemysłu i Polskiej Grupie Zbrojeniowej polityka właścicielska wobec odpowiednio Grupy Przemysłowej Baltic i Stoczni Wojennej realizowana była na podstawie ogólnych zasad sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami portfelowymi w ich grupach kapitałowych.

Zarówno w strukturach KPRM, Ministerstw, jak i badanych spółek Skarbu Państwa, wyodrębniono komórki organizacyjne odpowiedzialne za nadzór właścicielski. Zadania w tym zakresie były realizowane prawidłowo. Pracownicy komórek posiadali wieloletnią praktykę zawodową, w tym niejednokrotnie w obszarze nadzoru korporacyjnego. Nie wymagano od nich doświadczenia w branży stoczniowej i poza jedną osobą (w spółce) takiego nie posiadali.

Prezes Rady Ministrów, jako podmiot koordynujący wykonywanie uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, określił *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa*. W dokumencie tym m.in.:

- zdefiniowano cele nadzoru właścicielskiego oraz sposoby ich osiągnięcia;
- opisano kompetencje, procedury i kryteria doboru, zasady wynagradzania członków oraz organizację i ocenę pracy organu nadzorczego/pełnomocnika wspólnika;
- przedstawiono procedury i kryteria doboru oraz zasady wynagradzania, jak również kontrolę i ocenę pracy organu zarządzającego;
- opisano sposób monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz społecznej spółek z udziałem Skarbu Państwa;
- przedstawiono sposób nadzorowania grup kapitałowych.

Procedury nadzoru właścicielskiego w KPRM oraz Ministerstwach

W KPRM oraz Ministerstwach nie opracowano wewnętrznych regulacji odnoszących się do polityki właścicielskiej wobec spółek nadzorujących podmioty stoczniowe. Zadania te realizowano na podstawie *Zasad nadzoru KPRM*. W Ministerstwie Aktywów Państwowych obowiązywały ponadto *Zasady nadzoru nad organami oraz jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Aktywów Państwowych*, przy czym dotyczyły one w szczególności Wyższego Urzędu Górniczego oraz instytutów badawczych. Regulacje te stanowiły odzwierciedlenie *Zasad nadzoru KPRM*.

Przykłady

W KPRM wyjaśniono m.in., że *Zasady nadzoru KPRM* obejmują wszelkie istotne zagadnienia związane z wykonywaniem uprawnień właścicielskich w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, w tym również ARP, wobec czego

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

nie było potrzeby opracowania wewnętrznych regulacji odnoszących się do nadzoru nad poszczególnymi spółkami będącymi w nadzorze Prezesa Rady Ministrów.

W **Ministerstwie Infrastruktury** wyjaśniono m.in., że *Zasady nadzoru KPRM* zawierają szczegółowe i uniwersalne regulacje, w związku z tym tworzenie odrębnych procedur było bezzasadne.

W spółkach dominujących nadzór nad stoczniami sprawowany był na podstawie ksh. Zgodnie z zaleceniem sformułowanym w *Zasadach nadzoru KPRM*, FRS sprawował nadzór właścicielski nad Stoczną Gryfia i Stoczną Wulkan także na podstawie tych regulacji. W ARP i PGZ stosowano ogólne zasady sprawowania nadzoru właścicielskiego nad spółkami portfelowymi znajdującymi się w ich grupach kapitałowych¹¹. Według tych regulacji komórka ds. nadzoru w spółce była odpowiedzialna w szczególności za: gromadzenie i analizę danych o spółkach oraz informacji dotyczących ich bieżącej działalności; wypracowywanie rekomendacji strategii właścicielskiej wobec spółek; monitorowanie oraz ocenę działania zarządów i rad nadzorczych spółek; przygotowywanie oraz analizę dokumentów dotyczących walnych zgromadzeń spółek; opracowywanie rekomendacji w zakresie zasad wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych spółek; inicjowanie i monitorowanie działań restrukturyzacyjnych oraz rozwojowych spółek.

W strukturach KPRM oraz Ministerstw wyodrębniono komórki organizacyjne odpowiedzialne za nadzór nad podmiotami, których spółki zależne prowadziły działalność w branży stoczniowej, z czego:

- w KPRM zadania w zakresie nadzoru nad ARP realizowali pracownicy Departamentu Instrumentów Rozwojowych¹² posiadający m.in. wykształcenie wyższe ekonomiczne lub z zakresu zarządzania;
- w Ministerstwie Aktywów Państwowych zadania w zakresie nadzoru nad PGZ realizowali pracownicy Departamentu Projektów Strategicznych¹³, którzy posiadali wykształcenie wyższe prawnicze i z zakresu zarządzania oraz złożony z wynikiem pozytywnym egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych przed właściwą komisją egzaminacyjną;
- w Ministerstwie Infrastruktury zadania w zakresie nadzoru nad FRS realizował pracownik Biura Ministra, który posiadał wykształcenie wyższe prawnicze oraz złożony z wynikiem pozytywnym egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych przed właściwą komisją egzaminacyjną.

Pracownicy realizujący te zadania posiadali wieloletnią praktykę zawodową, w tym niejednokrotnie w obszarze nadzoru korporacyjnego. Nie wymagano od nich doświadczenia w branży stoczniowej i takiego nie posiadali.

Procedury nadzoru
właścicielskiego
w spółkach dominujących

Organizacja nadzoru
właścicielskiego w KPRM
i Ministerstwach

¹¹ Zapisy ujęte w tych procedurach objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

¹² Od 20 grudnia 2019 r. Wcześniej zadania te realizował Departament Skarbu Państwa.

¹³ Od 8 lipca 2022 r. Wcześniej zadania te realizował Departament Nadzoru II (od 13 listopada 2020 r. do 19 marca 2021 r.), a następnie Departament Nadzoru III (od 20 marca 2021 r. do 7 lipca 2022 r.).

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Przykład

W **KPRM** wyjaśniono m.in., że pracownicy odpowiedzialni za realizację zadań nadzorczych posiadali ugruntowaną wiedzę i doświadczenie, zaś pełnienie przez nich nadzoru nad szeregiem spółek o zróżnicowanych profilach działalności spowodowało, że jako zespół posiadali interdyscyplinarną i komplementarną wiedzę oraz doświadczenie. Wymaganie od nich posiadania doświadczenia w branży stoczniowej było nieuzasadnione wobec faktu, iż ARP działa jako konglomerat przemysłowo-finansowy, a w jej grupie kapitałowej funkcjonuje kilkadziesiąt podmiotów z różnych branż.

Organizacja nadzoru właścicielskiego w spółkach dominujących

W spółkach dominujących zadania z zakresu nadzoru nad stoczniami realizowali:

- w ARP – pracownicy Biura Inwestycji Kapitałowych, którzy posiadali wykształcenie średnie/wyższe ekonomiczne lub prawnicze oraz praktykę zawodową w nadzorowaniu procesów restrukturyzacyjnych, doradztwie finansowym, czy kontrolingu; dwie osoby złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych;
- w PGZ – głównie pracownicy Departamentu Nadzoru Właścicielskiego, którzy legitymowali się wykształceniem ekonomicznym, prawniczym lub technicznym w specjalności morskiej oraz posiadali wieloletnie doświadczenie zawodowe w nadzorze korporacyjnym; jedna osoba złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych;
- w FRS – pracownik Zespołu Nadzoru Właścicielskiego posiadający wykształcenie wyższe prawnicze, złożony z wynikiem pozytywnym egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych oraz wieloletnie doświadczenie w nadzorze korporacyjnym.

Od pracowników wykonujących zadania z zakresu nadzoru właścicielskiego nad stoczniami nie wymagano doświadczenia w branży stoczniowej i z wyjątkiem jednej osoby takiego nie posiadali.

Przykład

W jednej ze spółek wyjaśniono, że do właściwego wykonywania zadań nadzoru właścicielskiego nie jest niezbędna znajomość czy doświadczenie w danej branży. Istotne znaczenie ma znajomość zasad funkcjonowania spółek prawa handlowego i ich organów, doświadczenie w zakresie sprawowania nadzoru właścicielskiego, poparte stosownym wykształceniem, zwłaszcza z zakresu ekonomii, zarządzania lub prawa.

Zadania wyodrębnionych komórek organizacyjnych związane z nadzorem właścicielskim wykonywane były prawidłowo. Prowadzono bieżący monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej spółek Skarbu Państwa i stoczni, co szerzej opisano w punkcie 5.3 niniejszej *Informacji*.

5.2. Powoływanie członków organów nadzorczych w spółkach Skarbu Państwa i stoczniach. Kształtowanie wynagrodzeń organów nadzorczych i zarządzających

Kwalifikacje kandydatów na członków rad nadzorczych stoczni odpowiadały wymogom określonym w ustawie o zasadach zarządzania mieniem. Posiadali oni praktykę zawodową, w tym niejednokrotnie w nadzorze korporacyjnym, jednak zaledwie 5,7% z nich posiadało doświadczenie w branży stoczniowej.

Wysokość wynagrodzenia członków organów nadzorczych oraz zarządzających w spółkach dominujących oraz stoczniach nie przekraczała limitów ustalonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach. Wszyscy członkowie rad nadzorczych uzyskali absolutoria.

Wypłata zarządom stoczni części zmiennej wynagrodzenia była uzależniona od realizacji wyznaczonych im celów zarządczych. Wyjątek dotyczył Stoczni Gryfia, w której wypłacono ww. wynagrodzenie za 2021 r., mimo niezrealizowania celów na wymaganym poziomie, co świadczyło o nie w pełni skutecznym nadzorze właścicielskim nad ww. spółką w obszarze wynagrodzeń.

Kandydaci na członków rad nadzorczych dwóch z trzech kontrolowanych spółek (tj. ARP oraz PGZ) byli wskazywani przez podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa w tych spółkach i spełniali wymogi określone w art. 19 ustawy o zasadach zarządzania mieniem. Posiadali oni wykształcenie wyższe, odpowiedni staż pracy oraz spełniali przynajmniej jeden z pozostałych wymogów określonych w ww. przepisie, tj. m.in. ukończyli studia podyplomowe Master of Business Administration, posiadali stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych lub złożyli egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych przed właściwą komisją egzaminacyjną. Każdy kandydat posiadał pozytywną opinię Rady ds. spółek.

Minister Infrastruktury jako kandydatów na członków Rady Nadzorczej FRS wskazywał pracowników podległego mu resortu, bądź osoby spoza Ministerstwa. Każda z tych osób otrzymała pozytywną opinię Rady ds. spółek. NIK nie miała możliwości zweryfikowania kwalifikacji oraz doświadczenia zawodowego ww. osób, w tym w obszarze branży stoczniowej, ponieważ w Ministerstwie nie archiwizowano dokumentacji przekazywanej do ww. Rady.

Kandydaci na członków rad nadzorczych w PGZ, FRS oraz ARP, zgodnie z dyspozycją określoną przepisem art. 387 ksh, nie pełnili w nadzorowanych przez siebie spółkach funkcji członka zarządu, prokurenta, likwidatora, kierownika oddziału lub zakładu oraz nie byli głównym księgowym, radcą prawnym lub adwokatem.

Od kandydatów na członków rad nadzorczych w spółkach dominujących nie wymagano doświadczenia w branży stoczniowej.

Prawidłowe powoływanie przez KPRM i Ministerstwa członków rad nadzorczych w spółkach dominujących

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

W kontrolowanych spółkach Skarbu Państwa zmiany członków rad nadzorczych były spowodowane koniecznością uzupełnienia składu organu nadzorczego w związku z rezygnacją, upływem kadencji członków, a w dwóch przypadkach wskutek odwołania (w Radzie Nadzorczej FRS).

Minister Infrastruktury odwołał dwóch członków Rady Nadzorczej FRS przed upływem kadencji w wyniku indywidualnych decyzji właścicielskich. Decyzje te nie posiadały uzasadnienia (przyczyn odwołania). Zdaniem NIK dla zapewnienia transparentności decyzji zarządczych działaniem celowym byłoby, aby uchwały w sprawie odwołania członków rad nadzorczych zawierały uzasadnienie, mimo że nie było takiego prawnego obowiązku.

Wszyscy członkowie rad nadzorczych spółek uzyskali absolutoria.

Dokonywanie ocen funkcjonowania rad nadzorczych spółek dominujących przez KPRM i Ministerstwa

Podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa otrzymywały informacje nt. działalności organów nadzorczych badanych spółek Skarbu Państwa. Roczne sprawozdania z działalności rad nadzorczych zawierały m.in. wykazy uchwał przez nie podjętych oraz informacje dotyczące oceny sytuacji spółki. Ocena prawidłowości funkcjonowania rad nadzorczych spółek dokonywana była na podstawie ww. dokumentów, a ponadto rocznych sprawozdań rad nadzorczych z wyników oceny sprawozdań finansowych spółek, sprawozdań zarządów z działalności spółek i wniosków z bieżącej współpracy z radami nadzorczymi. Ocena ta była zawarta w notatkach KPRM/Ministerstwa, przygotowywanych na Zwyczajne Walne Zgromadzenia spółek Skarbu Państwa, na których podejmowano uchwały w sprawie udzielenia absolutorium członkom Rad Nadzorczych spółek z wykonania przez nich obowiązków w danym roku obrotowym. Poza decyzjami o sposobie głosowania w sprawie udzielenia absolutorium członkom rad nadzorczych, nie stosowano innych form ocen ich pracy.

Prawidłowe powoływanie przez spółki dominujące członków rad nadzorczych w stocznjach

Członkowie rad nadzorczych (35¹⁴) byli wskazywani przez zarządy ich spółek dominujących. Spełniali oni wymogi określone w art. 19 ustawy o zasadach zarządzania mieniem, tj.:

- posiadali wykształcenie wyższe (w większości prawnicze/ekonomiczne/politologiczne, a w pojedynczych przypadkach z zakresu ekonomiki transportu morskiego/ochrony środowiska/administracji i polityki publicznej);
- posiadali odpowiedni staż pracy;
- spełniali przynajmniej jeden z pozostałych wymogów określonych w ww. przepisie, tj. alternatywnie ukończyli studia podyplomowe Master of Business Administration/złożyli egzamin dla kandydatów na członków organów nadzorczych przed właściwą komisją egzaminacyjną/posiadali tytuł zawodowy radcy prawnego lub adwokata/posiadali uprawnienia biegłego rewidenta.

Kandydaci na członków rad nadzorczych stoczni posiadali pozytywną opinię Rady ds. spółek. Spełniali ponadto warunek określony przepisem art. 214 lub 387 ksh, tj. nie pełnili w nadzorowanych przez siebie spółkach

¹⁴ Objętych analizą.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

funkcji członka zarządu, prokurenta, likwidatora, kierownika oddziału lub zakładu oraz nie byli głównym księgowym, radcą prawnym lub adwokatem.

Od kandydatów na członków rad nadzorczych (35) w stocznich nie wymagano doświadczenia w branży stoczniowej i z wyjątkiem dwóch osób¹⁵ (tj. 5,7%) takiego nie posiadali.

Brak doświadczenia
w branży stoczniowej
członków rad
nadzorczych stoczni

Przykłady

W **ARP** wyjaśniono m.in., że dobór kandydatów na członków Rady Nadzorczej GPB uwzględnia charakter i skalę Grupy Kapitałowej GPB w szczególności: wielkość i złożoność jej struktury organizacyjnej, zakres działalności oraz plany biznesowe. W ramach GPB prowadzona jest działalność w branży okrętownictwa, energetyki wiatrowej oraz offshore. Grupę Kapitałową GPB tworzą Baltic Operator, Stocznia Gdańska oraz Energomontaż-Północ. Mając na względzie główne obszary działalności GPB i spółek zależnych, wiodącymi branżami są: konstrukcje stalowe i rynek onshore/offshore. Przy dokonywaniu oceny kandydata na członka Rady Nadzorczej GPB doświadczenie w obszarze stoczniowym nie było kluczowe z perspektywy działania spółki i realizacji jej strategii.

W **FRS** wyjaśniono m.in., że weryfikacja kandydatów na członków rad nadzorczych stoczni polegała na sprawdzeniu ich doświadczenia i kwalifikacji zawodowych oraz wiedzy, w szczególności z zakresu finansów przedsiębiorstw, ekonomii i zarządzania, prawa i nadzoru właścicielskiego. Kwalifikacje te są wymagane do pełnienia obowiązków członka organu nadzorczego.

Zmiany członków rad nadzorczych w stocznich były spowodowane koniecznością uzupełnienia składu organu nadzorczego w związku z rezygnacją, upływem kadencji członków, a w dziewięciu przypadkach wskutek odwołania będącego indywidualną decyzją właścicielską.

Odwołano jednego członka Rady Nadzorczej Stoczni Gryfia, pięciu – Rady Nadzorczej Stoczni Wulkan oraz jednego – Rady Nadzorczej GPB. W każdej z decyzji podjętych w tym zakresie wskazano jej uzasadnienie. W pozostałych dwóch przypadkach (w Radzie Nadzorczej Stoczni Wojennej) przyczyny odwołania objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

Przykłady

- w dwóch przypadkach przyczyną odwołania były długie usprawiedliwione nieobecności w pracy i brak pewności odnośnie do pozostawiania członka rady nadzorczej w dalszym stosunku pracy,
- w jednym przypadku przyczyną odwołania było rozwiązanie stosunku pracy ze spółką dominującą,
- w czterech przypadkach odwołano osoby powołane przez poprzedniego właściciela stoczni, po nabyciu 100% pakietu udziałów przez spółkę dominującą.

Wszyscy członkowie rad nadzorczych spółek w okresie objętym kontrolą uzyskali absolutoria.

Spółki dominujące otrzymywały informacje na temat działalności organów nadzorczych stoczni. Roczne sprawozdania z działalności rad nadzorczych zawierały m.in. wykazy podjętych uchwał przez te organy oraz informacje

Dokonywanie ocen
funkcjonowania
rad nadzorczych
w stocznich przez spółki
dominujące

¹⁵ Jednej w Stoczni Wulkan i jednej w Grupie Przemysłowej Baltic.

dotyczące oceny sytuacji stoczni. Ocena prawidłowości funkcjonowania rad nadzorczych stoczni dokonywana była na podstawie ww. dokumentów, a ponadto rocznych sprawozdań tego organu z wyników oceny sprawozdań finansowych stoczni, sprawozdań Zarządów z działalności stoczni i wniosków z bieżącej współpracy z członkami rady. Działalność organów nadzorczych stoczni za lata obrotowe 2019–2021 została pozytywnie oceniona przez Zgromadzenia Wspólników GPB, Stoczni Wojennej i Stoczni Wulkan oraz Walne Zgromadzenie Stoczni Gryfia poprzez udzielenie absolutorium z wykonania przez nie obowiązków w danym roku.

Prawidłowe kształtowanie wynagrodzeń członków organów nadzorczych

W KPRM i Ministerstwach podejmowano działania mające na celu ukształtowanie i stosowanie w kontrolowanych spółkach dominujących zasad wynagradzania członków organów nadzorczych. Poziom wynagrodzeń nie przekraczał limitów określonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach, tj. miesięczne wynagrodzenie członka rady nadzorczej określono jako równowartość iloczynu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS¹⁶ oraz mnożnika zależnego od wartości aktywów spółki, osiąganych przychodów i wielkości zatrudnienia¹⁷. Ponadto w PGZ oraz ARP skorzystano z możliwości podwyższenia wynagrodzenia przewodniczącego rady nadzorczej o 10% w stosunku do wysokości ustalonej dla członka rady.

Zasady kształtowania wynagrodzeń członków rad nadzorczych spółek-córek (GPB, Stoczni Wojennej, Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia) określone były uchwałami Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników/Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Zapisy uchwał były zgodne z art. 10 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Wysokość wynagrodzenia miesięcznego członków rad nadzorczych ustalono w limitach określonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach, tj. w wysokości nieprzekraczającej iloczynu podstawy wymiaru wynagrodzenia oraz ww. mnożnika¹⁸. W trzech stoczniach skorzystano z możliwości podwyższenia wynagrodzenia przewodniczącego rady nadzorczej o 10% w stosunku do wysokości ustalonej dla członka rady, a w dwóch spółkach podwyższono także wynagrodzenie dla wiceprzewodniczącego rady (o 7,5%) i jej sekretarza (o 5%).

Prawidłowe określanie części stałej wynagrodzenia zarządów stoczni przez spółki dominujące

Zasady kształtowania wynagrodzeń organów zarządzających spółek-córek (GPB, Stoczni Wojennej, Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia) określone były uchwałami Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników/Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Część stała wynagrodzenia członków zarządów mieściła się w limitach wynikających z art. 4 ust. 2 ustawy o wynagrodzeniach

¹⁶ Dalej: podstawa wymiaru wynagrodzenia.

¹⁷ Wynoszącego w badanym okresie: od 0,75 do 1,0 w FRS; 1,4 w PGZ; 1,5 w ARP.

¹⁸ Wysokość wynagrodzenia miesięcznego członków rad nadzorczych stoczni określona została:

- w GPB na poziomie od 0,5-krotności do 0,75-krotności podstawy wymiaru wynagrodzenia;
- w Stoczni Wojennej z wykorzystaniem algorytmu matematycznego, według wzoru: $W = \text{Podstawa} \times \text{MU}$ (gdzie: W – oznacza miesięczne wynagrodzenie brutto w złotych członka rady nadzorczej; Podstawa – oznacza podstawę wymiaru wynagrodzenia; MU – oznacza mnożnik ustalony zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy mnożnik ten jest wyższy niż 1, przyjmował wartość 1;
- w Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan na poziomie jednokrotności podstawy wymiaru wynagrodzenia.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

w spółkach. W dwóch stocznich ustalono ją z uwzględnieniem skali działalności spółek, w szczególności wartości ich aktywów, osiąganych przychodów i wielkości zatrudnienia. W dwóch kolejnych spółkach określono inną wysokość tej części wynagrodzenia, bowiem przemawiały za tym wyjątkowe okoliczności dotyczące spółek, tj. obie realizowały program restrukturyzacji, o co najmniej 3-letnim horyzoncie czasowym, prowadzącym do znaczącej zmiany struktury ich aktywów lub przychodów, a jedna dodatkowo program konsolidacji spółek należących do jej grupy kapitałowej, prowadzący do znaczącej zmiany struktury jej aktywów lub przychodów.

Część zmienna wynagrodzeń określona została na poziomie do 50% rocznego wynagrodzenia stałego zarządzających, a jego wypłata uzależniona była od realizacji celów zarządczych wyznaczanych corocznie przez ich rady nadzorcze. Wyznaczane spółkom cele zarządcze, co do zasady¹⁹ wpiły się w katalog celów zarządczych wskazanych w art. 4 ust 6 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

Mierzalne cele zarządcze oraz kryteria ich realizacji i rozliczenia określono zarządom wszystkich kontrolowanych spółek Skarbu Państwa (spółek dominujących) oraz stoczni (spółek-córek). W pięciu spółkach (z siedmiu) cele zarządcze zostały wyznaczone w terminie wynikającym z uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników/Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. W przypadku Rady Nadzorczej Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia w okresie objętym kontrolą cele zarządcze nie zostały wyznaczone terminowo.

Przykład

Prezes Zarządu **FRS** wyjaśniła m.in., że wyznaczanie celów zarządczych (tzw. KPI) dla członków Zarządu obydwu spółek zależnych od FRS musi się opierać na prognozach ekonomiczno-finansowych zawartych np. w przyjętych przez te organy nadzorcze planach rzeczowo-finansowych na dany rok obrotowy. Jeśli więc z różnych powodów takie dokumenty nie były zaakceptowane przez Rady Nadzorcze, lub w trakcie roku się zdezaktualizowały, albo były zmieniane, to pozostaje rzeczą zrozumiałą przekroczenie terminu wynikającego z uchwał Walnego Zgromadzenia Stoczni Gryfia i Zgromadzenia Wspólników Stoczni Wulkan na wyznaczenie KPI. Należy tylko zauważyć, że termin ten jest terminem tzw. instrukcyjnym.

Zdaniem NIK przestrzeganie terminu wyznaczania celów zarządczych jest istotne, ponieważ cele te mają służyć z jednej strony określeniu zarządom spółek zadań do wykonania w trakcie roku obrotowego, a z drugiej strony – bieżącej ocenie prac zarządu przez radę nadzorczą. Sprzyjałoby to zapewnieniu właściwego nadzoru FRS nad spółkami-córkami. Jednocześnie należy zauważyć, iż od realizacji celów zarządczych w całym roku obrotowym uzależniona jest wypłata części zmiennej wynagrodzenia zarządu spółki.

Analiza wykonania celów zarządczych przez spółki-córki wykazała, że w jednej (z czterech) stoczni cele te zostały zrealizowane (w latach 2019–2020²⁰) i zarząd spółki otrzymał z tego tytułu wynagrodzenie

Prawidłowe określenie części zmiennej wynagrodzenia zarządów stoczni przez spółki dominujące

Dopuszczenie do nieterminowego określenia celów zarządczych w spółkach-córkach

Dopuszczenie do wypłaty Zarządowi Stoczni Gryfia wynagrodzenia zmiennego za 2021 r., mimo braku podstaw do jego przyznania

¹⁹ Szczegółowe informacje objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

²⁰ Zgodnie z art. 5 ust. 2 pkt 4 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, dopuszcza się możliwość odroczenia terminu rozliczenia celów zarządczych do 36 miesięcy.

zmiennie w prawidłowej wysokości (w GPB). W Stoczni Wulkan i Stoczni Wojennej cele zarządcze wyznaczone na lata 2019–2021 nie zostały zrealizowane, konsekwencją czego było nieprzyznanie części zmiennej wynagrodzenia. Natomiast Rada Nadzorcza Stoczni Gryfia podjęła uchwały w sprawie przyznania i wypłacenia²¹ wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu Spółki za 2021 r., pomimo że poziom wykonania celów zarządczych nie osiągnął zakładanych wartości referencyjnych, co skutkowało brakiem podstaw do jego przyznania. Niezidentyfikowanie przez FRS tego stanu świadczyło o nie w pełni skutecznym nadzorze spółki dominującej nad spółką-córką.

5.3. Wyniki finansowe spółek oraz monitorowanie ich realizacji

Wyniki finansowe osiągnięte przez cztery zależne spółki stoczniowe (spółki-córki) miały wpływ na sytuację finansowo-ekonomiczną (pogłębiając straty, bądź pomniejszając zyski) grup kapitałowych kontrolowanych spółek Skarbu Państwa. W latach 2019–2021 nastąpiło zmniejszenie strat netto w Grupie Przemysłowej Baltic i Stoczni Wojennej oraz odzyskanie rentowności (w 2021 r.) przez Stocznnię Gryfia. Zmniejszenie strat w Stoczni Wojennej oraz osiągnięcie zysku netto przez Stocznnię Gryfia było jednak rezultatem sprzedaży majątku, a nie generowania zysków z działalności produkcyjnej. Z kolei Stocznia Wulkan stała się na przestrzeni badanego okresu przedsiębiorstwem nierentownym (od 2020 r.), głównie z powodu odnoszonych w koszty rezerw na prognozowaną stratę na kontrakcie zleconym jej jako wykonawcy przez spółkę dominującą. Poziom skumulowanych strat stoczni objętych skonsolidowanymi sprawozdaniami finansowymi grup kapitałowych, na czele których stały kontrolowane spółki Skarbu Państwa, wzrastał z roku na rok i na koniec 2021 r. (łącznie z wynikiem za ten rok) wyniósł (-)1,2 mld złotych. Sytuacja finansowa grup kapitałowych oraz stoczni była na bieżąco monitorowana. W dwóch spółkach stoczniowych z uwagi na trudności z utrzymaniem płynności finansowej przystąpiono do realizacji programów naprawczych.

5.3.1. Wyniki finansowe Grupy Przemysłowej Baltic i jej spółek zależnych oraz ich wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Agencji Rozwoju Przemysłu SA

Trudna sytuacja finansowa stoczni objętych konsolidacją w Grupie Kapitałowej ARP

Grupa Przemysłowa Baltic nie sporządzała skonsolidowanego sprawozdania finansowego, korzystając z uprawnienia określonego przepisem art. 56 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²². W związku z czym w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej Agencji Rozwoju Przemysłu SA (Grupa Kapitałowa ARP) ujmowane były zarówno wyniki finansowe spółek zależnych GPB, jak i jej jednostkowe wyniki finansowe jako spółki zależnej ARP (spółki-córki). Grupa Kapitałowa ARP objęła konsolidacją pięć spółek stoczniowych w 2019 r. oraz cztery w latach 2020–2021. Wyniki poszczególnych spółek stoczni-

²¹ Kwota wypłaconego wynagrodzenia została objęta tajemnicą przedsiębiorstwa.

²² Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

wych miały niekorzystny wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej ARP (pogłębiając jej straty, bądź pomniejszając zyski) i kształtowały się następująco:

- Baltic Operator – spółka prowadziła działalność w 2018 r. w niewielkim zakresie; osiągnęła wówczas stratę netto w kwocie (-)385,7 tys. zł; w kolejnych latach działalność spółki zamykała się stratami na każdym poziomie obliczania wyniku; strata netto z kwoty (-)64 900,2 tys. zł w 2019 r. wzrosła do kwoty (-)69 869,7 tys. zł w 2020 r. i ponownie zmalała, osiągając w 2021 r. wielkość (-)36 156,1 tys. zł; skumulowana strata spółki wzrosła z (-)383,6 tys. zł w 2019 r. do (-)135 153,5 tys. zł w 2021 r.;
- Stocznia Gdańsk SA²³ (Stocznia Gdańsk) – w kontrolowanym okresie spółka prowadziła działalność w 2019 r., kiedy mimo ujemnego wyniku ze sprzedaży odnotowała zysk netto w kwocie 24 239,2 tys. zł; skumulowana strata spółki wyniosła wówczas (-)464 457,7 tys. zł;
- Stocznia Gdańska – spółka odnotowała stratę netto w 2019 r. w wysokości (-)34 354,7 tys. zł, a w kolejnych latach generowała zyski netto, tj. 15 256,2 tys. zł w 2020 r. oraz 11 602,6 tys. zł w 2021 r.; skumulowana strata spółki wzrosła z (-)202 937 tys. zł w 2019 r. do (-)662 254 tys. zł w 2021 r. (z uwzględnieniem skumulowanych strat Stoczni Gdańsk);
- Energomontaż-Północ – spółka na każdym poziomie obliczania wyniku odnotowywała straty, przy czym strata netto spółki wzrosła z kwoty (-)21 736 tys. zł w 2019 r. do kwoty (-)65 314 tys. zł w 2021 r.; skumulowana strata spółki wzrosła w tym okresie z (-)68 690 tys. zł do (-)106 999 tys. zł.

W latach 2019–2021 Grupa Przemysłowa Baltic na każdym poziomie obliczania wyniku odnotowywała straty, co było głównie spowodowane brakiem przychodów ze sprzedaży (jak to miało miejsce w 2019 r.) lub realizowaniem ich w niewielkich rozmiarach (w 2020 r.), a ponadto generowaniem wysokich kosztów działalności operacyjnej oraz kosztów finansowych. W badanym okresie GPB osiągnęła najwyższą stratę netto w 2019 r., tj. w kwocie (-)78 453,4 tys. zł, co jak wskazywał Zarząd GPB wynikało przede wszystkim z odnotowania wysokich odpisów aktualizujących wartość posiadanych udziałów i akcji (w wysokości per saldo (-)77 236,1 tys. zł) oraz poniesionych kosztów usług doradztwa prawnego, podatkowego i finansowego związanych z realizacją projektu „Baltic” i tworzeniem spółki (w 2019 r. koszty usług obcych wyniosły 997,1 tys. zł). W 2020 r. GPB wygenerowała stratę netto znacznie niższą niż w roku poprzednim, tj. w wysokości (-)6326,3 tys. zł. W 2021 r. pozostałe przychody operacyjne przewyższyły pozostałe koszty operacyjne, co przyczyniło się do zmniejszenia straty ze sprzedaży w kwocie (-)1450,2 tys. zł i odnotowania wyniku z działalności operacyjnej w wysokości (-)259,9 tys. zł. GPB odnotowała ponadto wysokie koszty finansowe (w wysokości 16 000,3 tys. zł) z powodu utraty wartości akcji spółki Energomontaż-Północ, w wyniku czego wynik brutto spółki

²³ W dniu 4 stycznia 2021 r. cały majątek spółki Stoczni Gdańsk SA (podmiot przejmowany) został przeniesiony do spółki Stocznia Gdańska (podmiot przejmujący), która wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki podmiotu przejmowanego.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

wyniósł (-)16 049,1 tys. zł, a wynik netto (-)15 993,6 tys. zł. Straty netto spółki w każdym z badanych lat miały być pokrywane zyskami osiąganymi w przyszłych latach. Skumulowana strata GPB wzrosła z kwoty (-)41 199 tys. zł w 2019 r. do kwoty (-)125 978,7 tys. zł w 2021 r.

W latach 2019–2021 wskaźnik EBITDA²⁴ Grupy Przemysłowej Baltic był ujemny, jednak jego wartość uległa znacznej poprawie i kształtowała się następująco: (-)1276,4 tys. zł w 2019 r., (-)6551,1 tys. zł w 2020 r. oraz (-)112 tys. zł w 2021 r.

Straty spółek stoczniowych i ich wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej ARP

W latach 2019–2021 spółki stoczniowe objęte konsolidacją wygenerowały łącznie straty netto na poziomie (-)175 205,1 tys. zł w 2019 r., (-)77 512,9 tys. zł w 2020 r. oraz (-)105 861,1 tys. zł w 2021 r. Skumulowana strata spółek wzrosła w tym okresie z kwoty (-)777 667,2 tys. zł do kwoty (-)1 136 246,2 tys. zł (łącznie z wynikiem za 2021 r.).

Straty generowane przez ww. spółki stoczniowe pogarszały wyniki finansowe osiągane przez Grupę Kapitałową ARP. Straty ze sprzedaży wynoszące (-)61 447,1 tys. zł w 2019 r. wzrosły w kolejnym roku niemal o 265,3% w porównaniu z rokiem poprzednim, tj. do kwoty (-)224 441,7 tys. zł). Jedyne w 2021 r. Grupa Kapitałowa ARP osiągnęła zysk ze sprzedaży, tj. w kwocie 20 761,3 tys. zł. W latach 2019–2020 pozostałe koszty operacyjne przewyższały pozostałe przychody operacyjne, przyczyniając się do pogłębienia strat Grupy Kapitałowej ARP zwłaszcza w 2020 r., w którym ww. koszty były wyższe od przychodów o 429 871,4 tys. zł. W 2021 r. relacja ta była odmienna i został osiągnięty zysk z działalności operacyjnej w wysokości 173 614,1 tys. zł. Grupa Kapitałowa ARP odnotowała stratę z działalności gospodarczej w 2019 r., tj. w wysokości (-)135 084,7 tys. zł. W 2020 r., mimo wysokiej straty z działalności operacyjnej, zrealizowała zysk z działalności gospodarczej, głównie w wyniku osiągnięcia wysokich przychodów finansowych (w kwocie 1 766 629,8 tys. zł). Tendencja ta utrzymała się w 2021 r., w którym Grupa Kapitałowa ARP zrealizowała zysk z działalności gospodarczej w wysokości 177 417,6 tys. zł. W 2019 r. zrealizowała stratę brutto i netto (w kwocie odpowiednio (-)101 865,6 tys. zł oraz (-)104 190,0 tys. zł).

W Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ARP za 2019 r. wskazano, iż: (...) *Strata ta jest efektem ujęcia w konsolidacji spółek z sektora stoczniowego, które obecnie wykazują wyniki ujemne, natomiast są one w trakcie procesu restrukturyzacji, tak by docelowo osiągnąć rentowność. (...) W 2019 r. kontynuowano dalszą implementację koncepcji średniookresowego planu rozwoju państwa - „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” (...). (...) SOR podkreśla znaczenie reindustrializacji, jako jednego z pięciu obszarów, który ma budować przewagi konkurencyjne polskiej gospodarki. Istotnym elementem reindustrializacji polskiej gospodarki jest odbudowa polskiego przemysłu stoczniowego z uwzględnieniem segmentu offshore, którą w 2020 r. ARP SA będzie kontynuować. Spółka dostrzega olbrzymi potencjał dla polskiego prze-*

²⁴ EBITDA (ang. *earnings before interest, taxes, depreciation and amortization*) – zysk operacyjny przedsiębiorstwa przed potrąceniem odsetek od zaciągniętych zobowiązań oprocentowanych (kredytów, obligacji), podatków, amortyzacji wartości niematerialnych i prawnych (ang. *amortization*) oraz amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych (ang. *depreciation*); źródło: E.M. Abascal: *Finance for Managers*. Maidenhead: McGraw-Hill Education, 2012.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

mysłu związany z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej. (...) Dlatego ARP SA wspiera działania polskiego rządu mające na celu zapewnienie jak najwyższego udziału produkcji lokalnej w tej nowej gałęzi przemysłu. Ponadto, Spółka wspiera również prace nad ustawą o promowaniu wytwarzania energii w morskich farmach wiatrowych. (...) Kluczowym obszarem działań podejmowanych przez ARP SA będzie również (...) odbudowa polskiego przemysłu stoczniowego oraz offshore w ramach Grupy Przemysłowej Baltic, z dużym naciskiem na morską energetykę wiatrową.

W kolejnych latach Grupa Kapitałowa ARP osiągnęła zyski, tj. w 2020 r. zysk brutto w kwocie 757 505,7 tys. zł oraz zysk netto w kwocie 767 148,0 tys. zł, a w 2021 r. zysk brutto w wysokości 194 307,3 tys. zł oraz zysk netto wynoszący 180 979,3 tys. zł. W skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej ARP wskazywano na naruszenie struktury kapitałów, o którym mowa w art. 233 § 1 lub art. 397 ksh, w spółkach stoczniowych: Energomontaż-Północ, GSG Towers Sp. z o.o./Stoczni Gdańskiej, Stoczni Gdańsk (w sprawozdaniu za 2019 r. oraz 2020 r.); Energomontaż-Północ, Stoczni Gdańskiej (za 2021 r.).

Stosownie do przyjętych procedur nadzoru właścicielskiego, ARP monitorowała i oceniała sytuację ekonomiczno-finansową GPB, tj. m.in. okresowo pozyskiwała skrócone pakiety konsolidacyjne stoczni obejmujące bilans oraz rachunek zysków i strat. Analizowała ponadto warunki rynkowe i otoczenie biznesowe GPB, pozyskiwanie i realizację kontraktów oraz poziom zatrudnienia, identyfikowała ryzyka i formułowała rekomendacje dotyczące zarządzania ryzykami w funkcjonowaniu stoczni. Okresowo na posiedzeniach Rady Nadzorczej ARP omawiana była sytuacja w GPB, również z udziałem przedstawicieli jej Zarządu. W Stoczni nie był realizowany w badanym okresie plan naprawczy. Natomiast KPRM, zgodnie z *Zasadami nadzoru KPRM*, pozyskiwała od ARP informacje o spółce w formie ankiet kwartalnych, sprawozdań F-01²⁵, rocznych sprawozdań finansowych i sprawozdań Zarządu z działalności ARP, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i sprawozdań Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ARP. Wyniki analizy podstawowych parametrów ekonomicznych Grupy Kapitałowej ARP w porównaniu z rokiem ubiegłym umieszczano każdorazowo w notatkach zawierających rekomendacje co do sposobu głosowania na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu ARP.

Sytuacja finansowa spółki-córki ARP, tj. Grupy Przemysłowej Baltic oraz jej spółek zależnych (tworzących holding Grupy Przemysłowej Baltic) była trudna, co wynikało m.in. z sytuacji rynkowej. NIK zauważa, że powyższe może nie sprzyjać aktywizacji przemysłu stoczniowego w Polsce w Grupie Kapitałowej ARP, realizowanej w ramach projektu „Baltic” (opisanego w punkcie 5.4 niniejszej *Informacji*), w tym osiągnięciu przez GPB zysku od 2023 r.

Monitoring sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej ARP i spółek stoczniowych

²⁵ F-01-Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe.

Trudna sytuacja finansowa Stoczni Wojennej objętej konsolidacją w Grupie Kapitałowej PGZ

5.3.2. Sytuacja finansowa Stoczni Wojennej oraz jej wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Polskiej Grupy Zbrojeniowej

Stocznia Wojenna w całym badanym okresie odnotowywała straty już na poziomie wyniku ze sprzedaży. Wyniosły one (-)53 019,3 tys. zł w 2019 r., (-)14 389,3 tys. zł w 2020 r. oraz (-)33 159,8 tys. zł w 2021 r. Każdego roku stocznia odnotowywała straty z działalności operacyjnej, tj. (-)72 493,0 tys. zł w 2019 r., (-)26 363,3 tys. zł w 2020 r. oraz (-)257,3 tys. zł w 2021 r. Na ich poziom w 2019 r. i 2020 r. znacząco wpłynęły pozostałe koszty operacyjne, będące wynikiem aktualizacji wartości aktywów niefinansowych. Odmienna sytuacja miała miejsce w 2021 r., w którym pozostałe przychody operacyjne (w wysokości 33 721,8 tys. zł) istotnie przewyższyły pozostałe koszty operacyjne (w kwocie 819,3 tys. zł). Odnotowanie tych przychodów było wynikiem transakcji zbycia majątku Stoczni (przychód z tego tytułu wyniósł 80 000 tys. zł, a zysk 31 895,5 tys. zł). W 2019 r. przychody finansowe były wyższe od kosztów finansowych, w wyniku czego strata brutto Stoczni zmniejszyła się do kwoty (-)69 716,5 tys. zł. W kolejnych latach przychody finansowe były niższe od kosztów finansowych, a wynik brutto Stoczni Wojennej wyniósł (-)28 207,9 tys. zł w 2020 r. oraz (-)1298,8 tys. zł w 2021 r. Stocznia Wojenna w całym badanym okresie odnotowywała wyniki netto odbiegające od wyników prognozowanych, tj.:

- w 2019 r. planowała stratę netto w kwocie (-)1762 tys. zł, a osiągnęła stratę netto w wysokości (-)64 597,5 tys. zł; Zarząd Stoczni Wojennej w Sprawozdaniu finansowym za 2019 r. wskazał m.in.: (...) *nie ma istotnego ryzyka braku możliwości kontynuowania działalności w horyzoncie najbliższych 2–3 lat. (...) Przemawiają za tym: A. Posiadanie 85% podpisanych zamówień zaplanowanych do realizacji w 2020 r.; B. Funkcjonowanie w formule spółki powołanej w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP, (...). C. Możliwości finansowe PGZ SA – strategicznej spółki Skarbu Państwa oraz możliwość otrzymania dalszego wsparcia od udziałowca m.in. w formie poręczeń. D. Względnie wysoki poziom kapitałów własnych w relacji do strat (...). E. Możliwości pozyskiwania kontraktów cywilnych oraz sprzedaży/dzierżawy zbędnej infrastruktury. (...);*
- w 2020 r. planowała zysk netto w wysokości 32 888 tys. zł, a osiągnęła stratę netto w kwocie (-)13 562,9 tys. zł; Zarząd Stoczni w Sprawozdaniu z działalności Stoczni Wojennej za 2020 r. wskazał m.in., że: (...) *Odnotowana strata na sprzedaży (...) wynikała między innymi ze zbyt małej liczby projektów uzyskanych z Marynarki Wojennej RP (...). Kolejnym czynnikiem powodującym stratę była obniżająca się rentowność na niektórych projektach (...). Zagrożenia przyjętego kierunku rozwoju wiążą się głównie z kontynuacją Programu Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP. (...) Ze względu na trudną sytuację finansową Spółki program naprawczy jest w trakcie opracowania i zostanie wdrożony w 2021 r.; w Sprawozdaniu finansowym Stoczni za 2020 r. wskazano także: Zarząd jednostki prognozuje utratę płynności Spółki w roku 2021, co powoduje, że zachodzi znacząca niepewność, która może budzić poważne wątpliwości co do zdolności jednostki do kontynuacji działalności. (...).*

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Mając na uwadze stratę osiągniętą w 2020 r. oraz prognozowaną utratę płynności Spółki w roku 2021, Zarząd podjął działania zmierzające do odwrócenia trendu i przywrócenia prognozy płynnościowej (...). W tym celu prowadzimy następujące zadania: 1. Poprawa rentowności realizowanych projektów (...). 2. Redukcja zatrudnienia bez konieczności wprowadzania kosztownych programów dobrowolnych odejść. 3. Wniosekowanie o umorzenie kar na projektach (...) na podstawie zapisów ustawy o finansach publicznych. 4. Sprzedaż „terenów wschodnich” (...). 4. PGZ SW za pośrednictwem PGZ SA pozyska kredyt obrotowy w wysokości 14 mln zł. Środki z kredytu pozwolą na pokrycie bieżących zobowiązań i wydłuży płynność o kolejne trzy miesiące. 5. Wystąpimy do PGZ SA o odroczenie naszych zobowiązań (...). 6. Zwiększenie przychodów. (...);

- w 2021 r. planowała stratę netto w wysokości (-)40 689 tys. zł, a osiągnęła stratę netto w kwocie (-)20 396,6 tys. zł; Zarząd Stoczni w Sprawozdaniu z działalności Stoczni Wojennej za 2021 r. wskazał m.in., że: *Wynik lepszy od zakładanego osiągnięty został głównie wskutek sprzedaży (...) tzw. „terenów wschodnich” i likwidacji środków trwałych, dzięki czemu osiągnięto zysk ze sprzedaży o wartości 31.895 tys. zł (przychody ze sprzedaży nieruchomości wyniosły 80.000 tys. zł; przychody z tyt. likwidacji środków trwałych 384 tys. zł, zaś łączna wartość kosztów nieumorzonoego a sprzedanego majątku/likwidowanych środków trwałych wyniosła ok. 48.489 tys. zł). (...) Przyczyną strat były m.in. przedłużające się terminy realizacji projektów (...) oraz nieplanowany wzrost kosztów. (...) w segmencie Produkcja Specjalna, PGZ SW realizowała też rentowne projekty. (...) Przewidywane zagrożenia jakie mogą wystąpić: uniemożliwienie budowy potencjału Stoczni z uwagi na brak nowych projektów pochodzących od Marynarki Wojennej RP; (...) zmniejszenie prognozowanej rentowności zleceń wojskowych (...).*

W sprawozdaniach z badania rocznego sprawozdania finansowego Stoczni Wojennej za rok 2020 i 2021 biegli rewidenci zwracali uwagę na znaczącą niepewność co do zdolności stoczni do kontynuacji działalności. Wskazali na prognozowaną utratę płynności Spółki w roku 2021 i 2022, w wyniku czego Stocznia mogła nie uzyskać zakładanych korzyści ekonomicznych z aktywów i nie uregulować zobowiązań wynikających z toku zwykłej działalności.

Wskaźnik EBITDA Stoczni Wojennej kształtował się następująco: (-)62 959,4 tys. zł w 2019 r., (-)17 222 tys. zł w 2020 r. oraz 8859,5 tys. zł w 2021 r. Nagły wzrost jego wartości w ostatnim z badanych lat był wynikiem odnotowania pozostałych przychodów operacyjnych w kwocie wyższej o 31 212,9 tys. zł niż w roku poprzednim, głównie w wyniku transakcji sprzedaży majątku stoczni.

Straty generowane przez Stocznnię Wojenną pogarszały wyniki finansowe osiągane przez Grupę Kapitałową PGZ. W każdym z badanych lat Grupa Kapitałowa PGZ realizowała zyski ze sprzedaży. Wzrosły one z kwoty 438 892,7 tys. zł w 2019 r. do kwoty 548 639,7 tys. zł w 2021 r. Pozostałe koszty operacyjne przewyższały pozostałe przychody operacyjne w latach 2019–2020, powodując zmniejszenie wyniku na poziomie działalności operacyjnej (zysk ten wyniósł 297 997,0 tys. zł w 2019 r.,

**Wpływ strat Stoczni
Wojennej na wyniki
finansowe Grupy
Kapitałowej PGZ**

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

279 234,3 tys. zł w 2020 r.). Relacja ta była odmienna w 2021 r., kiedy ww. przychody przewyższyły koszty o kwotę 2258,6 tys. zł, wskutek czego zysk z działalności operacyjnej wyniósł 550 898 tys. zł. W 2020 r. koszty finansowe kształtowały się na nieznacznie wyższym poziomie niż przychody finansowe. Grupa Kapitałowa PGZ odnotowała wówczas zysk brutto w wysokości 268 749,0 tys. zł. Istotny wzrost tej pozycji kosztów miał miejsce w 2019 r. (wyniosły one 805 346,9 tys. zł i były wyższe od przychodów finansowych o kwotę 763 902,5 tys. zł), co było głównie wynikiem wysokich odpisów aktualizujących wartość inwestycji. Powyższe spowodowało odnotowanie w 2019 r. przez Grupę Kapitałową PGZ straty brutto w kwocie (-)477 508,5 tys. zł oraz straty netto w kwocie (-)614 173 tys. zł. W pozostałych latach badanego okresu osiągała ona zyski brutto/netto w wysokości odpowiednio 268 749,0 tys. zł/158 404,2 tys. zł w 2020 r. oraz 628 331,9 tys. zł/436 782,4 tys. zł w 2021 r.

W Sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PGZ za 2019 r. odnotowano trwałą utratę wartości udziałów w Stoczni Wojennej w wysokości (-)56 897,8 tys. zł²⁶. W sprawozdaniach finansowych za 2020 i 2021 rok trwała utrata wartości udziałów w stoczni została ustalona na kwotę (-)118 700,8 tys. zł²⁷.

Monitoring sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PGZ i Stoczni Wojennej

Stosownie do przyjętych procedur nadzoru właścicielskiego, PGZ monitorowała i oceniała sytuację ekonomiczno-finansową Stoczni Wojennej. W tym celu pozyskiwała ze stoczni roczne plany rzeczowo-finansowe i sprawozdania z ich wykonania oraz kwartalne raporty o sytuacji finansowej (zawierające m.in. przyczyny odchyleń od planowanych wyników finansowych w zakresie produkcji specjalnej oraz cywilnej, dane dotyczące realizacji kontraktów oraz ich rentowności, opis podejmowanych działań zaradczych w przypadku wystąpienia straty netto, braku lub zagrożenia utraty płynności finansowej). Na podstawie tych dokumentów w PGZ przygotowywano wnioski w sprawie sposobu głosowania na Walnym Zgromadzeniu Wspólników, opracowywano informacje do sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego Grupy Kapitałowej PGZ, oceniano stopień realizacji planów rzeczowo-finansowych oraz inicjowano działania w zakresie opracowania planu naprawczego dla Stoczni Wojennej²⁸. Natomiast w Ministerstwie Aktywów Państwowych monitorowano wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PGZ w oparciu o Wytyczne dotyczące zasad i sposobu prowadzenia bazy informacji o nadzorowanych spółkach oraz w sprawie wzorów ankiet, określonych w załączniku nr 2 do *Zasad nadzoru KPRM*.

Sytuacja finansowa spółki-córki PGZ, tj. Stoczni Wojennej była trudna, co wynikało m.in. z sytuacji rynkowej. NIK zauważa, że powyższe może nie sprzyjać realizacji projektu „Zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA oraz spółek zależnych w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” (opisanego w punkcie 5.4 niniejszej *Informacji*).

²⁶ Wartość nominalna udziałów wynosiła 277 514,1 tys. zł, a wartość bilansowa 220 616,3 tys. zł.

²⁷ Wartość nominalna udziałów wynosiła 305 541,5 tys. zł, a wartość bilansowa 184 840,8 tys. zł.

²⁸ Założenia programu naprawczego Stoczni Wojennej objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

5.3.3. Wyniki finansowe Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia oraz ich wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej Funduszu Rozwoju Spółek SA

Wyniki finansowe Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia miały wpływ na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej FRS (pogłębiając jej straty, bądź pomniejszając zyski) i przedstawiały się następująco:

Trudna sytuacja finansowa stoczni w Grupie Kapitałowej FRS

- 1) Stocznia Wulkan w każdym roku okresu objętego kontrolą i na każdym poziomie obliczania wyniku finansowego osiągała coraz gorsze wyniki, przy czym w latach 2020–2021 były to wyniki ujemne; spółka osiągnęła wynik ze sprzedaży w kwocie 3116,0 tys. zł w 2019 r., (-)4397,5 tys. zł w 2020 r. oraz (-)20 624,3 tys. zł w 2021 r.; wynik z działalności operacyjnej wyniósł odpowiednio 2683,0 tys. zł, (-)3615,3 tys. zł i (-)20 652,5 tys. zł; stocznia osiągnęła zysk netto jedynie w 2019 r. (w kwocie 2636,1 tys. zł); w kolejnych latach odnotowywała straty netto, tj. (-)3447,6 tys. zł w 2020 r. oraz (-)19 399,9 tys. zł w 2021 r.; odnośnie do straty za 2020 r. w Sprawozdaniu z działalności Zarządu Stoczni Wulkan za 2020 r. stwierdzono m.in., że: (...) *W związku z zawarciem w dniu 14.09.2020 roku kontraktu na budowę doku, (...) spadek przychodów z tytułu sprzedaży konstrukcji stalowych na rzecz kontrahentów zagranicznych będzie zrekompensowany z nadwyżką wzrostem sprzedaży krajowej w tym segmencie działalności. (...); w sprawie straty netto odnotowanej w 2021 r. w Sprawozdaniu z działalności Stoczni Wulkan za 2021 r. stwierdzono m.in., że: W 2021 r. działalność Spółki w największym stopniu skoncentrowana była na zadaniu związanym z realizacją kontraktu budowy doku (...). Z uwagi na ujawnione wady projektowe w projekcie technicznym budowy DOKu, istotnej zmianie uległ harmonogram budowy DOKu, przez co wielkość zaplanowanych na rok 2021 przychodów z tego tytułu uległa znacznemu obniżeniu. Nierealizowane, a wcześniej zaplanowane przychody w 2021 roku zostaną wykazane w 2022 i 2023 roku. Rozbudowa organizacji postępowała wraz z przygotowaniem do produkcji i ostatecznym rozpoczęciem produkcji doku pływającego, co spowodowało wzrost kosztów wynagrodzeń o 7,1% (...) oraz obniżenie wpływów z najmu w drugiej części 2021 roku z uwagi na konieczność uwolnienia obszarów niezbędnych do realizacji kontraktu". (...)*
- 2) Stocznia Gryfia w każdym roku okresu objętego kontrolą osiągała ujemne wyniki finansowe ze sprzedaży, przy czym największą stratę osiągnęła w 2021 r. (w kwocie (-)16 151,5 tys. zł); wyniki z działalności operacyjnej w latach 2019–2020 uległy znacznemu pogorszeniu z kwoty (-)6696,0 tys. zł do kwoty (-)21 875,7 tys. zł; w 2021 r. stocznia osiągnęła dodatni wynik z działalności operacyjnej w kwocie 27 781,3 tys. zł, co wynikało z wpływów ze sprzedaży nieruchomości w postaci aktywów w Świnoujściu; podobnie wyniki brutto/netto były ujemne i uległy pogorszeniu w latach 2019–2020; natomiast w związku z przychodami ze sprzedaży ww. nieruchomości wynik finansowy brutto wyniósł w 2021 r. 26 037,4 tys. zł, a wynik netto 24 589,8 tys. zł; w każdym z badanych lat bilans sporządzony przez Stocznnię Gryfia wykazywał stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią kapitału zakładowego, w związku z czym stosownie

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

do wymogu określonego w art. 397 ksh Walne Zgromadzenie rokrocznie podejmowało uchwały o dalszym istnieniu spółki; z uwagi na zagrożenie utratą płynności finansowej, Stocznia Gryfia przystępowała do realizacji programów naprawczych od 2017 r.

Wartość wskaźnika EBITDA spółek portfelowych FRS kształtowała się następująco:

- Stocznia Gryfia: (-)3197,4 tys. zł w 2019 r., (-)18 106,2 tys. zł w 2020 r. oraz 29 975,1 tys. zł w 2021 r.; nagły wzrost wartości wskaźnika w ostatnim z badanych lat był wynikiem odnotowania pozostałych przychodów operacyjnych w kwocie wyższej o 60 861 tys. zł niż w roku poprzednim, głównie w wyniku transakcji sprzedaży majątku stoczni;
- Stocznia Wulkan: 6964,7 tys. zł w 2019 r., 1459,3 tys. zł, w 2020 r. oraz (-)15 355,1 tys. zł w 2021 r.

Wpływ wyników Stoczni Gryfia i Stoczni Wulkan na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej FRS

Grupa Kapitałowa FRS (Grupa Kapitałowa FRS) każdego roku odnotowywała straty ze sprzedaży, które z roku na rok systematycznie wzrastały z poziomu (-)3311,4 tys. zł w 2019 r. do kwoty (-)40 444,0 tys. zł w 2021 r. W latach 2019–2020 osiągała także straty z działalności operacyjnej (odpowiednio (-)8004,9 tys. zł i (-)28 083,0 tys. zł), po czym w 2021 r. zrealizowała zysk z tej działalności w kwocie 1873,1 tys. zł. W latach 2019–2020 podobnie kształtował się jej wynik brutto, który wyniósł (-)5401,8 tys. zł w 2019 r. oraz (-)27 588,6 tys. zł w 2020 r. W okresie tym na wynik finansowy netto Grupy Kapitałowej FRS największy wpływ miały straty wygenerowane przez Stocznnię Gryfia. W 2019 r. wynik tej stoczni wyniósł (-)8875,7 tys. zł, co mimo zysków osiągniętych przez FRS (1259,4 tys. zł) oraz Stocznnię Wulkan (w kwocie 1636,1 tys. zł) skutkowało stratą netto Grupy Kapitałowej FRS w kwocie (-)6692,9 tys. zł. W kolejnym roku straty netto Stoczni Gryfia wyniosły (-)23 613,4 tys. zł, a ponadto ujemny wynik odnotowała Stocznia Wulkan (w kwocie (-)3447,6 tys. zł), co w korelacji z zyskiem FRS wynoszącym 539,6 tys. zł skutkowało stratą netto Grupy Kapitałowej FRS w kwocie (-)25 602,2 tys. zł. W 2021 r. determinantą wyniku finansowego Grupy Kapitałowej FRS była wysoka strata netto Stoczni Wulkan wynosząca (-)19 399,9 tys. zł. Stratę odnotował także FRS w kwocie (-)2236,5 tys. zł, co nawet mimo zysku odnotowanego przez Stocznnię Gryfia w wysokości 24 589,8 tys. zł skutkowało stratą netto Grupy Kapitałowej FRS w wysokości (-)7,4 tys. zł.

Monitorowanie wyników finansowych Grupy Kapitałowej FRS oraz stoczni

W ramach nadzoru właścicielskiego FRS analizował sytuację finansową zależnych spółek stoczniowych w oparciu o otrzymywane od nich comiesięczne raporty. Na ich podstawie przygotowywano wnioski w sprawie sposobu głosowania na Walnym Zgromadzeniu/Zgromadzeniu Wspólników oraz opracowywano informacje do sporządzenia sprawozdania skonsolidowanego Grupy Kapitałowej FRS. Natomiast Minister Infrastruktury monitorował wyniki finansowe FRS oraz zależnych spółek stoczniowych, analizując dane zawarte w skonsolidowanych sprawozdaniach Grupy Kapitałowej FRS, sprawozdaniach Rady Nadzorczej FRS z oceny dokumentów Grupy Kapitałowej FRS oraz kwartalnych informacjach z działalności Zarządu i Rady Nadzorczej FRS. Dodatkowo pozyskiwał informacje o działalności

ww. podmiotów, m.in. na potrzeby udzielania informacji sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz odpowiedzi na interpelacje i zapytania parlamentarzystów.

Sytuacja finansowa spółek-córek FRS, tj. Stoczni Wulkan i Stoczni Gryfia była trudna. Mimo zysku odnotowanego przez Stocznnię Gryfia, będącego wynikiem sprzedaży majątku, zdaniem NIK istnieje ryzyko nieosiągnięcia celu realizacji „Kontraktu budowy doku dla Stoczni Gryfia” (opisanego w punkcie 5.4 niniejszej *Informacji*), czyli *trwałego podniesienia jej rentowności i płynności finansowej*.

5.4. Projekty stoczniowe realizowane w grupach kapitałowych

Podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji będących własnością Skarbu Państwa (tj. Prezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych oraz Minister Infrastruktury) nie formułowały wobec nadzorowanych spółek oczekiwań w obszarze przemysłu stoczniowego. Wyniki finansowe stoczni (spółek-córek) dowodzą, że dokument strategiczny rządu, w którym odniesiono się do tej dziedziny gospodarki, czyli Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), nie spełniał roli referencyjnej dla działań na rzecz rozwoju branży stoczniowej i budowy trwałej rentowności stoczni. W kontrolowanych spółkach dominujących właściwe ich organy określały dla nich strategie oraz bieżące plany działalności. Stocznie (spółki-córki) realizowały istotne projekty, w które zaangażowano pośrednio znaczne środki Skarbu Państwa. Trudna sytuacja finansowa stoczni może nie sprzyjać realizacji celów tych projektów (większość danych, w tym finansowych, dotyczących realizacji ww. zadań objęto tajemnicą przedsiębiorstw).

W dalszym ciągu nie powstał Morski Fundusz Rozwoju, który miał wypełnić lukę w infrastrukturze instytucjonalnej i kapitale na rozwój szeroko rozumianej gospodarki morskiej, w tym przemysłu stoczniowego.

W okresie objętym kontrolą podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa (tj. Prezes Rady Ministrów, Minister Aktywów Państwowych oraz Minister Infrastruktury) nie formułowały wobec nadzorowanych spółek Skarbu Państwa oczekiwań w obszarze przemysłu stoczniowego.

Podmioty uprawnione nie formułowały wobec spółek dominujących oczekiwań w obszarze przemysłu stoczniowego

Przykłady

W KPRM wyjaśniono m.in., iż *nie były opracowywane, ani zlecane analizy całej branży stoczniowej. (...) spółki stoczniowe z pośrednim udziałem Skarbu Państwa funkcjonują w grupach kapitałowych działających w oparciu o przepisy Ksh. Do kompetencji organów poszczególnych spółek w grupie kapitałowej należy określanie dla tych spółek strategii oraz bieżących planów związanych z funkcjonowaniem, które zawierają cele i założenia dotyczące działalności. Spółki stoczniowe skupione w Grupie Kapitałowej ARP objęte są strategią z lutego 2020 r. zaktualizowaną w lipcu 2020 r. sporządzoną na zlecenie Zarządów ARP i GPB przy współpracy z firmą doradczą (...).*

W Ministerstwie Aktywów Państwowych wyjaśniono m.in., iż działania w zakresie przemysłu stoczniowego PGZ realizowała zgodnie z umową wsparcia zawartą ze Skarbem Państwa. Nie opracowano i nie inicjowano sporządze-

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

nia dokumentów strategicznych dotyczących przemysłu stoczniowego wyjaśniając, iż Stocznia Wojenna (będąca spółką-córką PGZ, nadzorowanej przez Ministra Aktywów Państwowych) jest podmiotem stoczniowym o nietypowej dla innych spółek stoczniowych misji istotnej dla obronności kraju.

Minister Infrastruktury nie wskazywał FRS realizacji celów i oczekiwań Skarbu Państwa w zakresie przemysłu stoczniowego wyjaśniając m.in., iż akcjonariusz, w imieniu którego działa, nie posiada takich kompetencji. Powyższe dotyczyło także spółek z Grupy Kapitałowej FRS, wobec których funkcję Walnego Zgromadzenia wypełnia FRS za pośrednictwem Zarządu uprawnionego do reprezentacji podmiotu. Cele, założenia i zadania do realizacji były formułowane w standardowych dokumentach strategicznych, planistycznych, biznesowych opracowywanych przez FRS w toku prowadzonej działalności, zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami oraz regulacjami wewnętrznymi.

W okresie objętym kontrolą zarówno Prezes Rady Ministrów, jak i Minister Aktywów Państwowych nie korzystali z uprawnienia wynikającego z art. 7 ust. 4 ustawy o zasadach zarządzania mieniem, tj. nie żądali informacji i dokumentów dotyczących wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach nadzorujących podmioty stoczniowe.

Przykłady

W **KPRM** wyjaśniono m.in., że przepisy art. 7 ust. 4 ww. ustawy mają charakter fakultatywny, stąd też nie nakładają na Prezesa Rady Ministrów obowiązku żądania, a jedynie przyznają prawo do żądania (...). Ponadto należy wskazać, że przepis art. 7 ust. 4 ustawy o zasadach zarządzania mieniem dotyczy przekazywania informacji i dokumentów odnośnie wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach lub działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa, natomiast w spółkach stoczniowych Skarb Państwa nie posiada udziałów (...).

W **Ministerstwie Aktywów Państwowych** wyjaśniono m.in., że nie zaistniała potrzeba pozyskiwania takich informacji.

Brak strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego

W badanym okresie nie opracowano strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego. Wyniki finansowe spółek stoczniowych (spółek-córek) dowodzą, że dokument strategiczny rządu, w którym odniesiono się do tej dziedziny gospodarki, czyli Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju, nie spełniał roli referencyjnej dla działań na rzecz rozwoju branży stoczniowej i budowy trwałej rentowności stoczni. W kontrolowanych spółkach dominującym właściwe ich organy określały dla nich strategie oraz bieżące plany działalności. Stocznie (spółki-córki) realizowały istotne projekty, w które zaangażowano pośrednio znaczne środki Skarbu Państwa. Cele tych przedsięwzięć zdefiniowano jako: 1) zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych spółki dominującej oraz jej spółek zależnych w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; 2) aktywizacja przemysłu stoczniowego w grupie kapitałowej, do której należy stocznia i jej spółki portfelowe; 3) budowa doku przez jedną stocznia dla wzmocnienia pozycji konkurencyjnej oraz trwałego podniesienia rentowności i płynności finansowej drugiej stoczni w grupie kapitałowej. Łączne zaangażowanie w ich finansowanie wynosiło ponad miliard złotych.

Szczegółowe dane, w tym finansowe, dotyczące realizacji zadań objętych tymi projektami objęto tajemnicą przedsiębiorstw.

Agencja Rozwoju Przemysłu rozpoczęła w 2017 r.²⁹ prace koncepcyjne związane z ustaleniem strategii dalszego zaangażowania w Stocznnię Gdańsk i GSG Towers Sp. z o.o. (GSG Towers). W ich efekcie powstał tzw. projekt „Baltic”, mający na celu aktywizację przemysłu stoczniowego w Polsce w Grupie Kapitałowej ARP. Rozpoczęto negocjacje z dotychczasowym właścicielem dotyczące ustalenia zasad wspólnego zaangażowania, bądź wykupu akcji i udziałów w obu spółkach. W dniu 28 listopada 2017 r. na mocy zawartego porozumienia do procesu został włączony podmiot z Grupy Kapitałowej ARP, tj. SPV Operator sp. z o.o. (SPV Operator), któremu powierzono przygotowanie i opracowanie kompleksowego procesu realizacji transakcji. Na podstawie wyników prac ekspertów zewnętrznych przygotowano wstępny bilans projektu „Baltic”, sporządzono wycenę spółek Stocznia Gdańsk i GSG Towers oraz ustalono, że działalność stoczniowa będzie prowadzona przez spółkę-córkę SPV Operator, tj. Baltic Operator w oparciu o ich aktywa. Przyjęto wieloletni plan inwestycji z uwzględnieniem rekomendowanej struktury finansowania spółek. W dniu 19 lipca 2018 r. ARP, poprzez spółkę zależną SPV Operator, odkupiła od poprzedniego właściciela 81,05% akcji Stoczni Gdańsk oraz 50% udziałów GSG Towers, stając się stuprocentowym właścicielem tych spółek.

Projekt „Baltic”

Realizacja ww. planu inwestycji stanowiła podstawę dokapitalizowania po dniu bilansowym przez ARP oraz dalszego transferu środków pieniężnych na rzecz spółek realizujących projekt „Baltic”. W dalszej perspektywie miało to doprowadzić do zbudowania portfela spółek prowadzących działalność w branży stoczniowej, konstrukcji stalowych i produkcji wież wiatrowych onshore i offshore. SPV Operator miała znajdować się na szczycie struktury kapitałowej tych spółek, poprzez zrównoważoną politykę dywidendową budować trwały wzrost wartości aktywów³⁰.

Za bieżącą działalność handlową i docelowo operacyjną we współpracy ze Stocznnią Gdańsk i GSG Towers, jako strategiczny partner i podmiot pozyskujący nowe kontrakty, miała odpowiadać Baltic Operator. Zarząd Baltic Operator w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Baltic Operator Sp. z o.o. za 2018 r. wskazał m.in.: *Z uwagi na brak historii, (...), nieudokumentowane doświadczenie i know-how nie udało się osiągnąć gotowości do samodzielnej kontraktacji produkcji w 2018 r.* W wyniku powyższych trudności, ARP opracowała nową koncepcję operacjonalizacji działalności stoczniowej. Zakładała ona dokapitalizowanie Baltic Operator oraz prowadzenie przez nią działalności stoczniowej i okołostoczniowej na bazie wydzierżawionych przedsiębiorstw od Stoczni Gdańsk i GSG Towers (umowy dzierżawy zawarto 8 kwietnia 2019 r.).

W Sprawozdaniu Zarządu z działalności GPB za 2019 r. wskazano m.in., że w 2019 r. koncepcja projektu „Baltic” ewoluowała w kierunku

²⁹ Informacja KPRM zaprezentowana na posiedzeniu Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 lutego 2020 r.

³⁰ Główne założenia planu zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu SPV Operator Sp. z o.o. z działalności Spółki za okres 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r.

„Polskiej Grupy Przemysłowej” (później „Grupy Przemysłowej Baltic”). Zaplanowano wówczas rozszerzenie grupy spółek zależnych SPV Operator o podmioty z branży konstrukcji stalowych i fundamentów wież wiatrowych. Przyjęto, że SPV Operator będzie spółką holdingową, a działalność operacyjna grupy będzie oparta na trzech filarach – energetyki wiatrowej offshore i onshore, specjalistycznych produkcji stalowych oraz produkcji fragmentów i całych statków. Wskazano także: *Czynnikami rozwoju Spółki, poza wsparciem właściciela, są działania wewnętrzne zainicjowane w 2018 roku i kontynuowane w roku 2019 skoncentrowanej na rozwijaniu projektu „Grupy Przemysłowej Baltic”, a w szczególności prace nad opracowaniem i wdrożeniem wieloletniej strategii dla wszystkich spółek wchodzących w skład Grupy.* Strategia na lata 2020–2030 zakładała³¹ kontynuację dotychczasowej działalności spółek, a także ukierunkowanie się na rynek energetyki wiatrowej offshore, dla którego zakładano szybkie tempo wzrostu związane z planowanym rozpoczęciem instalacji farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim. Jej integralną część stanowił model finansowy, według którego GPB ma wypracować zyski od 2023 r. Założono, iż w ostatnich latach prognozy GPB wygeneruje przychody ze sprzedaży w wysokości miliarda złotych oraz zysk netto na poziomie 6%.

W Sprawozdaniu Zarządu z działalności GPB za 2021 r. wskazano m.in.: *Pomimo szeregu obiektywnych trudności wpływających w minionym okresie na działalność szczególnie spółek zależnych (...) Zarząd Grupy (...) dostrzega olbrzymi potencjał rynkowy szczególnie w obszarach związanych z transformacją energetyczną w kierunku morskiej energetyki wiatrowej. (...) przejściowe problemy związane chociażby z faktem utrzymywania się wysokiej inflacji, rosnących kosztów energii, czy ograniczonej dostępności odpowiednio wykwalifikowanych pracowników – nie wyeliminują w dłuższym okresie korzyści i zasadności realizacji przyjętej strategii. (...).*

Działania realizowane przez GPB i jej spółki portfelowe wpisywały się w Strategię ARP³². Jej pierwszy filar Reindustrializacja obejmował m.in. obszary priorytetowe: Rozwój przemysłu – w tym polskiego przemysłu stocznioowego/morskiego (m.in. GPB); Energia odnawialna – w tym rozwój morskiej i lądowej energetyki wiatrowej.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów monitorowała cyklicznie (kwartalnie) działalność ARP, w tym pozyskiwała informacje o stanie realizacji projektu „Baltic”. W KPRM wyjaśniono, iż kwartalne sprawozdania z działalności ARP były omawiane na spotkaniach roboczych i nie były protokołowane. Dokumentowaniu w notatkach podlegają bowiem kwestie wymagające rozstrzygnięcia przez Członków Kierownictwa KPRM lub Departamentu, np.: określenie sposobu głosowania na walnych zgromadzeniach/zgromadzeniach wspólników, zawarcie umów objęcia akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółek, zawarcie umów inwestycyjnych z przedsiębiorcami, itp. Notatki zawierają wówczas zarówno opis danej sprawy, jak również rekomendację w zakresie sposobu rozstrzygnięcia i po ich akceptacji umożliwiają podjęcie określonych działań. Dokonywana w KPRM analiza

³¹ Dane ze Sprawozdania Zarządu z działalności Spółki Energomontaż-Północ za 2021 rok.

³² Szczegółowe dane w tym zakresie objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

kwartalnych sprawozdań z działalności ARP umożliwiało monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej ARP oraz realizowanych przez tę spółkę kluczowych projektów, w tym dotyczących spółek stoczniowych.

Realizacji celów przedmiotowego projektu może nie sprzyjać trudna sytuacja finansowa spółki-córki ARP, tj. GPB oraz jej spółek zależnych, opisana w punkcie 5.3.1 niniejszej *Informacji*.

Stocznia Wojenna kontynuowała działalność prowadzoną wcześniej przez Stocznnię Marynarki Wojennej, która w 2005 r. została przekształcona w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa. W kolejnych latach zakład ten wielokrotnie tracił płynność finansową, co zakończyło się ogłoszeniem w grudniu 2009 r. jego upadłości. W 2016 r. z inicjatywy PGZ powstał projekt³³ „Zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA oraz spółek zależnych w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej” z założeniem uzyskania wsparcia na jego realizację z Ministerstwa Skarbu Państwa. W dniu 28 grudnia 2016 r. PGZ zawarła ze Skarbem Państwa – Ministrem Skarbu Państwa umowę w sprawie udzielenia PGZ wsparcia niebędącego pomocą publiczną³⁴ tytułem finansowania zadań inwestycyjnych objętych projektem. Środki określone w umowie miały być wykorzystane na: nabycie przedsiębiorstwa Stoczni Marynarki Wojennej; modernizację infrastruktury nabytego przedsiębiorstwa na potrzeby budowy i modernizacji okrętów Marynarki Wojennej RP; utworzenie biura projektowo-konstrukcyjnego; modernizację Ośrodka Uzbrojenia i Elektroniki; wprowadzenie zintegrowanego systemu zarządzania. Zgodnie z wymogiem przepisu art. 346 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wsparcie zostało udzielone PGZ w celu ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej.

Projekt „Zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA (...)”

Na rzecz realizacji ww. projektu PGZ utworzyła spółkę celową - Stocznnię Wojenną. Sposób działania stoczni w tym przedsięwzięciu definiowała umowa inwestycyjna zawarta z PGZ, w której określono sposób i cel wydatkowania przez stocznnię środków wsparcia. Biznesplan projektu i przewidywane warianty jego wykonania, planowane terminy i nakłady na realizację zadań objętych projektem, stopień ich wykonania i wysokość poniesionych wydatków w ramach projektu objęto tajemnicą przedsiębiorstwa.

Umową przeniesienia własności przedsiębiorstwa z 20 grudnia 2017 r. Stocznia Wojenna nabyła całość przedsiębiorstwa Stoczni Marynarki Wojennej w upadłości likwidacyjnej za cenę wywoławczą, tj. kwotę 224 909 tys. zł.

W Sprawozdaniu Zarządu Stoczni Wojennej z działalności Spółki za 2021 rok wskazano m.in., że: *Bez podjętych przez Ministerstwo Obrony Narodowej (...) i Ministerstwo Aktywów Państwowych (...) decyzji wiązanych ze strategicznymi przekształceniami sektora, w tym uruchomienia projektów*

³³ O projekcie jest mowa m.in. w: protokole z posiedzenia Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Komisji Obrony Narodowej w dniu 27 września 2017 r., gdzie rozpatrywano proces restrukturyzacji SMW; Sprawozdaniu Zarządu Stoczni Wojennej z działalności Spółki za rok 2017.

³⁴ Kwota wsparcia jest objęta tajemnicą przedsiębiorstwa.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

inwestycyjnych angażujących podmioty stoczniowe w ich realizację, prawdopodobnie PGZ SW nie byłaby w stanie utrzymać się na rynku stoczniowym. (...) Statutowa działalność PGZ Stoczni Wojennej Sp. z o.o. opiera się głównie na realizacji produkcji specjalnej, tj. usług wykonywanych na rzecz bezpieczeństwa Państwa, które są wykonywane na bazie procedur Prawa Zamówień Publicznych oraz Podstawowego Interesu Bezpieczeństwa Państwa. W związku z utrzymującą się trudną sytuacją na rynku stoczniowym większość z obecnie działających stoczni zabiega o możliwość jej realizacji. Pomimo, że PGZ SW została powołana z myślą o realizacji produkcji specjalnej i z ideą, że ma być stoczną pierwszego wyboru przez instytucje wojskowe reprezentujące marynarkę Wojenną, to zmagą się z silną konkurencją ze strony innych stoczni.

W Strategii Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2019–2023 (ze zm.) zdefiniowano osiem celów strategicznych, w tym cel „Maksymalizacja udziału produktów z oferty Grupy PGZ w zakupach realizowanych przez Siły Zbrojne RP”. W Stoczni Wojennej przyjęto do realizacji Strategię funkcjonowania na okres 2022–2026.

W Sprawozdaniu Zarządu z działalności PGZ Stoczni Wojenna Sp. z o.o. za rok obrotowy 2021 wskazano m.in., że: *Strategia na najbliższe lata wynika z kierunku rozwoju Spółki PGZ SW w perspektywie realizowanej umowy wsparcia oraz umowy inwestycyjnej, z uwzględnieniem różnych scenariuszy rozwoju sytuacji handlowej Spółki. (...) misją Stoczni jest budowa i utrzymanie potencjału przemysłowego na rzecz remontów, modernizacji i realizacji nowych projektów dla Marynarki Wojennej RP poprzez synergię z przemysłowymi partnerami krajowymi i zagranicznymi. (...) Spółka jest w trakcie opracowania nowej Strategii, która obejmie perspektywę realizacji wieloletniego Programu „Miecznik”.*

Zgodnie z postanowieniami umowy inwestycyjnej, PGZ otrzymywała od Stoczni Wojennej sprawozdania okresowe (raz na kwartał) oraz roczne z realizacji projektu. Monitorowanie sytuacji w Grupie Kapitałowej PGZ realizowane było w Ministerstwie Aktywów Państwowych poprzez analizę otrzymywanych okresowych sprawozdań. W badanym okresie Ministerstwo Aktywów Państwowych nie prowadziło analiz w zakresie utworzenia holdingu polskich spółek stoczniowych³⁵.

Realizacji celów przedmiotowego projektu może nie sprzyjać trudna sytuacja finansowa spółki-córki PGZ, tj. Stoczni Wojennej, opisana w punkcie 5.3.2 niniejszej *Informacji*.

Realizacja projektu
flagowego „Batory”
– ustalenia NIK w ramach
kontroli P/19/019

Rozwój przemysłu okrętowego został uwzględniony w treści Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Wskazano w niej m.in. *projekt flagowy „Batory”*, który został oparty m.in. na budowie promów pasażerskich dla polskich armatorów. Działanie w tym zakresie realizowane było przez Stocznnię Gryfia na zlecenie Polskiej Żeglugi Bałtyckiej SA (PŻB). W wyniku kontroli P/19/019 – *Realizacja wybranych projektów flagowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, której zakres przedmiotowy obejmo-

³⁵ Wyjaśnienia Ministra Aktywów Państwowych w zakresie przyczyn braku takich analiz zostały określone jako tajemnica przedsiębiorstwa.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

wał m.in. realizację projektu flagowego „Batory”, NIK oceniła negatywnie realizację kontraktu na zaprojektowanie, wybudowanie i dostawę promu samochodowo-pasażerskiego zawartego ze Stoczną Gryfia. Stocznia nie posiadała możliwości technicznych, organizacyjnych oraz finansowych do samodzielnej realizacji zadania. Do czasu zakończenia kontroli NIK w styczniu 2020 r. realizacja kontraktu ze stoczną ograniczała się do prowadzenia dialogu technicznego, który nie został zakończony wykonaniem właściwej dokumentacji technicznej promu ani harmonogramu jego budowy, na podstawie których możliwe byłoby rozpoczęcie produkcji stoczniowej. Z uwagi na opóźnienia w realizacji projektu PŻB podjęła decyzję o niekontynuowaniu kontraktu ze Stoczną Gryfia oraz podjęła rozmowy z Polską Żegluga Morską Przedsiębiorstwem Państwowym (PŻM P.P.) dotyczące wspólnej realizacji projektu budowy w ramach odnowy floty polskich armatorów z ewentualnym zaangażowaniem inwestycyjnym Skarbu Państwa. Polskie Promy Sp. z o.o. jako wyłączna własność PŻM P.P. ma być spółką inwestycyjną, poprzez którą realizowane będą procesy w projekcie³⁶.

W Ministerstwie Infrastruktury, wyjaśniając stan realizacji projektu flagowego „Batory” na IV kwartał 2022 r. wskazywano m.in., że zarówno decyzja o przystąpieniu jak i realizacja projektu pozostawały w wyłącznych kompetencjach organów zarządzających ww. podmiotów. Podkreślano, że Minister Infrastruktury nie nadzoruje bezpośrednio spółek stoczniowych, a jedynie FRS, w którego skład grupy kapitałowej wchodzi dwa podmioty prowadzące działalność stoczniową, tj. Stocznia Gryfia i Stocznia Wulkan. Działania realizowane przez FRS w okresie objętym kontrolą wpisywały się w działania określone w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju w zakresie projektu flagowego „Batory” i ujęte były w strategiach działalności Spółki, zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą FRS.

W wyniku kontroli D/21/503 – *Działalność i restrukturyzacja Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia SA oraz zaangażowanie Funduszu Rozwoju Spółek SA w procesy naprawcze i sprawowanie nadzoru właścicielskiego*, ustalono m.in., iż działania FRS miały być powiązane z założeniami Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju, a także z rozwojem gospodarki morskiej. Spółka w tej roli miała zostać zaangażowana w proces alokacji aktywów i restrukturyzacji podmiotów stoczniowych, w szczególności podmiotów, które realizują kluczowe zadania w ramach projektu flagowego „Batory”. Częsta zmiana strategii działania FRS oraz brak realizacji transakcji w nich zawartych wynikała w szczególności z rezygnacji z roli FRS z budowy promów w ramach projektu flagowego „Batory”. Od września 2019 r. FRS skupił główne swoje działania na Grupie Kapitałowej FRS, tj. na posiadanych spółkach zależnych.

NIK w wyniku kontroli D/21/503 ustaliła, iż zgodnie z założeniami Planu Modernizacji MSR Gryfia SA na lata 2020–2030, FRS (jako Finansujący) 14 września 2020 r. wraz ze Stoczną Gryfia (jako Korzystającym) zawarła

Projekt budowy doku przez Stocznnię Wulkan – ustalenia NIK w ramach kontroli D/21/503

³⁶ Zgodnie z informacją zawartą na stronie <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/podpisano-kontrakt-na-budowe-promow-dla-polskich-armatorow> (data dostępu 16 grudnia 2022 r.), w dniu 26 listopada 2021 r. spółka Polskie Promy podpisała kontrakt na budowę trzech promów z Gdańską Stoczną „Remontowa” im. J. Piłsudskiego SA.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

Kontrakt ze Stoczną Wulkan (jako Wykonawcą) na zaprojektowanie i wybudowanie doku nr 8³⁷. W tym samym dniu Stocznia Gryfia zawarła z FRS umowę inwestycyjną dotyczącą modernizacji infrastruktury celem posadowienia ww. doku.

Fundusz Rozwoju Spółek nie przystąpił do renegotjacji Kontraktu, pomimo wniosków Stoczni Wulkan. Wiceprezes Zarządu FRS wskazywała, że w związku z otrzymanymi od Inspektora Nadzoru informacjami wystąpiły merytoryczne podstawy do renegotjacji Kontraktu i planowane było zorganizowanie przez spotkania w celu przedyskutowania zakresu zmian oraz pilnego uzgodnienia chronologii i następstw działań skutkujących wypracowaniem konsensusu między stronami. Według informacji przedstawionych NIK przez FRS w odpowiedzi na sformułowane wnioski z kontroli D/21/503, w dniu 22 października 2021 r. FRS poinformował strony Kontraktu o ówczesnym stanie realizacji budowy doku i potwierdził intencję renegotjacji tego dokumentu. Wezwał Stoczną Wulkan do sporządzenia audytu dokumentacji projektowej doku i planu naprawy realizacji jego budowy (wraz z aktualizacją planu rzeczowo-finansowego i nowym harmonogramem realizacji budowy doku). Zgodnie z wyrażonym w ww. informacji stanowiskiem FRS, według stanu na dzień 14 kwietnia 2022 r., po ostatecznym zatwierdzeniu dokumentacji projektowej przez Polski Rejestr Statków SA oraz dokonaniu przez strony Kontraktu stosownych uzgodnień finansowych, Kontrakt miał zostać skutecznie aneksowany. Kilkumiesięczny brak przystąpienia przez FRS do renegotjacji Kontraktu na wezwania Stoczni Wulkan został oceniony przez NIK jako działanie niecelowe i nierzetelne. Zdaniem NIK, FRS powinien w szczególności wziąć pod uwagę podnoszoną kwestię płynności finansowej Stoczni Wulkan, gdyż jej utrata mogła niekorzystnie wpłynąć na realizację Kontraktu. NIK podnosiła ponadto, że podjęcie się renegotjacji Kontraktu dawało możliwość stronom na wypowiedzenie się co do oczekiwań i pojawiających się problemów w trakcie jego realizacji, czy analizy opłacalności i zasadności kontynuacji projektu.

Projekt budowy doku przez Stoczną Wulkan – ustalenia w ramach niniejszej kontroli NIK

W toku realizacji przedmiotowej kontroli NIK (P/22/081) w sprawie wykonania przez FRS wniosku z kontroli D/21/503 o podjęcie działań mających na celu renegotjację Kontraktu ustalono, iż zawarł on porozumienie z wykonawcą doku, podpisał aneks nr 2 do Kontraktu oraz porozumienie do umowy inwestycyjnej, w których postanowiono m.in. że budowa doku oraz modernizacja infrastruktury okołodokowej mają zostać wykonane nie później niż do końca III kwartału 2024 r. za łączną kwotę netto o 150% wyższą od pierwotnych założeń³⁸.

Za przyczyny niewykonania Kontraktu w zakładanym terminie (17 miesięcy od dnia jego wejścia w życie tj. od 28 grudnia 2020 r.), wyznaczenia nowej daty jego zakończenia i wzrostu kosztów uznano okoliczności zewnętrzne, niezależne od FRS i spółek stoczniowych, tj.: pandemię COVID-19; niekorzystne okoliczności oraz niemożliwie do przewidzenia zmiany na rynku

³⁷ Kwestia wyboru wykonawcy Kontraktu i jego realizacji stanowiła przedmiot kontroli NIK nr D/21/503.

³⁸ Kwoty Kontraktu są objęte tajemnicą przedsiębiorstwa.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

surowcowym, towarów i usług niezbędnych do wykonania Kontraktu oraz wojnę w bezpośrednim sąsiedztwie Polski, a także nienależyte wykonanie przez projektanta doku dokumentacji projektowo-konstrukcyjnej.

Ustanowiony przez FRS Inżynier Kontraktu podnosił m.in. zasadność renegocjowania Kontraktu oraz wskazywał na konieczność wyjaśnienia i określenia odpowiedzialności kontraktowej Stoczni Wulkan jako wykonawcy doku. Wskazany konflikt zbrojny rozpoczął się 24 lutego 2022 r. – w 14 miesiącu realizacji Kontraktu, tj. trzy miesiące przed terminem jego ukończenia. W ocenie NIK w przypadku podmiotów, które nie byłyby powiązane ze sobą kapitałowo istniało znaczne prawdopodobieństwo naliczenia wykonawcy przez zamawiającego kar umownych i ich egzekwowania wraz z pozostałymi konsekwencjami wynikającymi z postanowień umownych. FRS nie podjął żadnego z powyższych działań w stosunku do Stoczni Wulkan jako wykonawcy doku.

NIK zauważa, iż opóźniająca się realizacja Kontraktu wpłynęła na wyniki finansowe generowane przez Stocznnię Wulkan, która z podmiotu generującego zyski netto (na koniec 2019 r. było to 2,6 mln zł) stała się przedsiębiorstwem nierentownym (strata na koniec 2021 r. wyniosła (-)19,4 mln zł). NIK zauważa, że w Dodatkowych informacjach i objaśnieniach do sprawozdania finansowego za 2021 r. sporządzonego przez Stocznnię Wulkan wskazano, że w wyniku finansowym 2021 roku została uwzględniona rezerwa na prognozowaną stratę na Kontrakcie budowy doku w kwocie 11,9 mln zł. Dodatkowo w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Stoczni Wulkan za 2021 r. zawarta jest informacja, że zgodnie z Planem Rzeczowo-Finansowym na 2022 rok Stocznia Wulkan planowała wykazać stratę netto na poziomie 15,5 mln zł, spowodowaną zwiększeniem rezerwy na prognozowaną stratę na projekcie budowy doku o 15,3 mln złotych w 2022 r.

Ponadto w Planie Modernizacji MSR Gryfia SA na lata 2020–2030 założono, iż przychody z remontów przeprowadzanych na nowym doku miały być osiągnięte już w 2022 r. i miały stanowić główną determinantę poprawy kondycji finansowej spółki. W sprawozdaniach Zarządu z działalności Stoczni Gryfia w 2020 r. i 2021 r. wskazywano, iż *dostosowanie potencjału dokowego do wymagań rynku ma wzmocnić pozycję konkurencyjną Stoczni, trwale podnieść rentowność i płynność finansową.*

Minister Infrastruktury monitorował wyniki finansowe FRS oraz zależnych spółek stoczniowych analizując dane zawarte w skonsolidowanych sprawozdaniach Grupy Kapitałowej FRS, sprawozdaniach Rady Nadzorczej FRS z oceny dokumentów Grupy Kapitałowej FRS oraz kwartalnych informacjach z działalności Zarządu i Rady Nadzorczej FRS. Dodatkowo pozyskiwał informacje o działalności ww. podmiotów, m.in. na potrzeby udzielania informacji sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz odpowiedzi na interpelacje i zapytania parlamentarzystów. W związku z otrzymaniem informacji o potencjalnych nieprawidłowościach w zakresie realizacji Kontraktu przez Stocznnię Wulkan, Minister Infrastruktury wystąpił do Rady Nadzorczej FRS o podjęcie stosownych czynności kontrolnych. W ich wyniku organ nadzorczy FRS zalecił Zarządowi spółki m.in.: bieżące informowanie organów Spółki o stanie realizacji przedsięwzięcia, w szcze-

gólności w związku z informacjami o opóźnieniach w realizacji projektu technicznego doku oraz jego zatwierdzenia; sporządzenie zaktualizowanej Strategii Działania FRS w związku z rozważaną renegocjacją warunków Kontraktu.

Nierzetelne działania FRS

Fundusz Rozwoju Spółek w sprawozdaniu za II kwartał 2022 r. skierowanym do Ministra Infrastruktury nie powiadomił m.in. o wypowiedzeniu umowy przez Stocznię Wulkan wykonawcy dokumentacji projektowej doku, a w informacjach przedkładanych Radzie Nadzorczej FRS, w związku ze sformułowanymi przez nią zaleceniami, nie powiadomił o części istotnych uwag i rekomendacji sformułowanych przez ustanowionego przez Spółkę Inżyniera Kontraktu, co było działaniem nierzetelnym.

W okresie objętym kontrolą w Ministerstwie Infrastruktury nie prowadzono analiz w zakresie utworzenia holdingu spółek stoczniowych wyjaśniając, iż przy dokonywaniu powyższych analiz niezbędne byłoby oparcie się o dane wrażliwe spółek prawa handlowego, w tym dane dotyczące planów biznesowych, także w zakresie obecnych i przyszłych kontraktów oraz ich przewidywanej rentowności.

Reasumując, każdemu z ww. projektów określono inne założenia do realizacji. Znaczne środki zaangażowane w nie pośrednio przez Skarb Państwa i trudna sytuacja finansowa stoczni je realizujących uzasadniają konieczność objęcia tych projektów szczególnym nadzorem przez Prezesa Rady Ministrów jako koordynatora wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa.

5.4.1. Morski Fundusz Rozwoju

Brak instrumentu finansowego dedykowanego dla branży stoczniowej

Rząd chciał powołać Morski Fundusz Rozwoju, który miał być instrumentem finansowym dedykowanym gospodarce morskiej, w tym w szczególności stoczniom i armatorom. W polskiej gospodarce morskiej brakowało bowiem mechanizmu finansowania dopasowanego do jej potrzeb, co zdaniem rządu³⁹ stanowiło istotną barierę dla pełnego wykorzystania potencjału podmiotów sektora morskiego. Powstanie takiego instrumentu wpisywało się w podejmowane działania dotyczące aktywizacji gospodarki morskiej, w tym w szczególności przemysłu okrętowego.

W Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji 29 listopada 2018 r. opublikowano projekt *ustawy o Morskim Funduszu Rozwoju*⁴⁰. Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ww. ustawy wdrożenie funduszu miało na celu wypełnienie luki w zakresie braku wystarczającej infrastruktury instytucjonalnej i środków finansowych na rozwój szeroko rozumianego sektora gospodarki morskiej, w tym na finansowanie projektów inwestycyjnych o różnym horyzoncie czasowym, które miały również umożliwiać realizację celów określonych w Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Według stanu na 15 grudnia 2022 r. procedowanie ww. projektu

³⁹ <https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/trwaja-prace-nad-utworzeniem-morskiego-funduszu-inwestycyjnego>.

⁴⁰ <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12318553/12552803/12552804/dokument369839.pdf>.

WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

ustawy było na etapie opinii Rady Legislacyjnej⁴¹. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury wyjaśnił m.in., iż powodem odstąpienia od dalszego procedowania projektu *ustawy o Morskim Funduszu Rozwoju* był m.in. brak akceptacji Polskiego Funduszu Rozwoju SA oraz Banku Gospodarstwa Krajowego dla wskazania tych instytucji jako podmiotów mających objąć akcje pierwszej emisji. Wobec powyższego w związku z rozpoczęciem prac nad Krajowym Programem Odbudowy (KPO) w sierpniu 2020 r. przygotowano zgłoszenie projektu Morskiego Funduszu Rozwoju, jednak żadne instrumenty finansowe nie zostały ujęte w KPO.

W trakcie kontroli NIK⁴² w Ministerstwie Infrastruktury trwały prace nad wdrożeniem koncepcji Morskiego Funduszu Rozwoju jako jednego ze źródeł finansowania w ramach programu wieloletniego rozwijającego „Program Rozwoju Polskich Portów Morskich do 2030 r.”⁴³ Zarządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 maja 2022 r. został powołany zespół doradczy Ministra Infrastruktury do spraw opracowania projektu ww. programu wieloletniego. Jednym z założeń tego projektu było finansowanie programu w oparciu o Morski Fundusz Rozwoju. Zakończenie prac i skierowanie projektu do konsultacji międzyresortowych przewidziano na koniec 2022 r. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych (15 grudnia 2022 r.) prace nad projektem nie zostały zakończone.

⁴¹ Opinia z dnia 21 marca 2019 r. o projekcie ustawy o Morskim Funduszu Rozwoju (RL-033-5/19), Przegląd Legislacyjny 2021, nr 4, s. 120-133.

⁴² Stan na 15 grudnia 2022 r.

⁴³ Dz. Urz. Ministerstwa Infrastruktury poz. 11.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe

Cel główny kontroli	Celem głównym kontroli było udzielenie odpowiedzi na pytanie: Czy nadzór nad spółkami stoczniovymi sprawowany był prawidłowo i skutecznie?
Cele szczegółowe	<p>Założono, że badania kontrolne umożliwią udzielenie odpowiedzi na następujące pytania szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Czy nadzór właścicielski Prezesa Rady Ministrów/Ministra nad spółkami nadzorującymi podmioty stoczniove był prawidłowy?2. Czy nadzór właścicielski spółek dominujących nad spółkami stoczniovymi był prawidłowy?3. Czy Prezes Rady Ministrów/Minister wyznaczał spółkom nadzorującym podmioty stoczniove cele do wykonania w zakresie przemysłu stoczniovego, rzetelnie monitorował ich realizację, a w uzasadnionych przypadkach podejmował działania na rzecz opracowania i wdrożenia programów naprawczych, konsolidacyjnych, restrukturyzacyjnych?4. Czy ustalone w ramach nadzoru właścielskiego instrumenty monitorowania wyników spółek stoczniovych skutkowały w uzasadnionych przypadkach opracowaniem i wdrożeniem programów naprawczych, konsolidacyjnych, restrukturyzacyjnych?
Zakres podmiotowy	<p>Kontrolą objęto sześć jednostek:</p> <ol style="list-style-type: none">1) podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, tj. Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwo Aktywów Państwowych, Ministerstwo Infrastruktury;2) spółki nadzorujące podmioty stoczniove, tj. Agencję Rozwoju Przemysłu SA (jednoosobowa spółka SP), Polską Grupę Zbrojeniową SA (spółka z udziałem Skarbu Państwa – 44,26%), Fundusz Rozwoju Spółek SA (jednoosobowa spółka Skarbu Państwa).
Kryteria kontroli	<p>Art. 2 ust. 1 ustawy o NIK – z uwzględnieniem kryterium legalności, gospodarności, celowości i rzetelności w przypadku Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Ministerstwa Aktywów Państwowych, Ministerstwa Infrastruktury, Agencji Rozwoju Przemysłu SA, Funduszu Rozwoju Spółek SA.</p> <p>Art. 2 ust. 3 ustawy o NIK – z uwzględnieniem kryterium legalności i gospodarności w przypadku Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA.</p>
Okres objęty kontrolą	<p>Lata 2019–2022 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK.</p> <p>Rozpoczęcie czynności kontrolnych w kontroli nr P/22/081 nastąpiło 1 września 2022 r., a zakończenie kontroli (rozumiane jako data wysłania ostatniego wystąpienia pokontrolnego) miało miejsce 10 stycznia 2023 r.</p>
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	W ramach postępowania kontrolnego uzyskano informacje od: FRS (w ramach kontroli w Ministerstwie Infrastruktury); ARP (w ramach kontroli w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów); Stoczni Wulkan, Stoczni Gryfia oraz Polskiego Rejestru Statków SA (w ramach kontroli w FRS).

ZAŁĄCZNIKI

Zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych wniosły dwie jednostki:

- 1) FRS – 21; Dyrektor Delegatury NIK w Szczecinie na podstawie art. 54 ust. 4 ustawy o NIK odmówił w drodze postanowienia przyjęcia zgłoszonych zastrzeżeń jako wniesionych przez osobę nieuprawnioną; Zarząd FRS złożył do Prezesa NIK zażalenie na ww. postanowienie; Prezes NIK utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy;
- 2) ARP – cztery; Dyrektor Delegatury NIK w Szczecinie na podstawie art. 54 ust. 4 ustawy o NIK odmówił w drodze postanowienia przyjęcia zgłoszonych zastrzeżeń jako wniesionych przez osobę nieuprawnioną; Zarząd ARP nie złożył zażalenia na ww. postanowienie.

Wniesione zastrzeżenia
i sposób ich rozpatrzenia

Kontrola została podjęta z inicjatywy własnej Najwyższej Izby Kontroli.

Pozostałe informacje

Wyniki kontroli przedstawiono w sześciu wystąpieniach pokontrolnych. NIK sformułowała jeden wniosek (do FRS). Jednostka nie poinformowała dotychczas o stanie jego realizacji.

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Departament Administracji Publicznej	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	Michał Dworczyk Marek Kuchciński
2.	Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji	Ministerstwo Aktywów Państwowych	Krzysztof Tchórzewski Jacek Sasin
3.	Departament Infrastruktury	Ministerstwo Infrastruktury	Marek Gróbarczyk Andrzej Adamczyk
4.	Delegatura NIK w Szczecinie	Agencja Rozwoju Przemysłu SA	Cezariusz Lesisz
5.	Delegatura NIK w Szczecinie	Polska Grupa Zbrojeniowa SA	Witold Słowik Andrzej Kensbok Borkowski Bogdan Sebastian Chwałek
6.	Delegatura NIK w Szczecinie	Fundusz Rozwoju Spółek SA	Paweł Kolczyński Artur Sociński Paweł Brzezicki Joanna Walichnowska Maria Skubniewska

Wykaz jednostek kontrolowanych

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*/	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski Prezesa Rady Ministrów nad ARP prowadzony był w oparciu o Zasady nadzoru KPRM. Pracownicy realizujący zadania nadzoru właścicielskiego posiadali wymagane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Kandydaci wskazywani przez Prezesa Rady Ministrów na członka Rady Nadzorczej ARP spełniali wymogi ustawowe, a poziom ich wynagrodzenia nie przekraczał obowiązujących limitów.</p> <p>2. W ramach monitorowania ARP pracownicy KPRM zbierali informacje o spółce m.in. w formie ankiet kwartalnych, a także rocznych sprawozdań finansowych. Część informacji w nich zawartych obejmowała szczegółowe dane dotyczące realizacji projektu „Baltic”, który miał na celu aktywizację przemysłu stoczniowego.</p>	nie stwierdzono nieprawidłowości
2.	Ministerstwo Aktywów Państwowych	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski Ministra Aktywów Państwowych nad PGZ realizowany był zgodnie z przyjętymi zasadami nadzoru. Pracownicy realizujący te zadania posiadali wymagane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe.</p> <p>2. Minister Aktywów Państwowych podejmował działania mające na celu prawidłowe kształtowanie zasad wynagradzania członków organu nadzorczego w PGZ, dokonywał oceny ich pracy oraz monitorował wyniki działania Spółki.</p> <p>3. Skarb Państwa udzielił PGZ wsparcia na realizację projektu „Zwiększenie zdolności produkcyjnych i remontowych Polskiej Grupy Zbrojeniowej oraz spółek zależnych w celu utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej”. Nadzór Ministra Aktywów Państwowych nad PGZ w zakresie odnoszącym się do Stoczni Wojennej ograniczał się do monitorowania działań spółki bez dalszej szczegółowej analizy jej działań i osiągniętych przez nią efektów. Sytuacja finansowa Stoczni Wojennej w całym badanym okresie była trudna.</p>	nie stwierdzono nieprawidłowości
3.	Ministerstwo Infrastruktury	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski Ministra Infrastruktury nad FRS prowadzony zgodnie z Zasadami nadzoru KPRM. Zadania te realizowali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje.</p> <p>2. Członkowie Rady Nadzorczej FRS powołani na wniosek Ministra Infrastruktury spełniali wymogi ustawowe, a poziom ich wynagrodzenia nie przekraczał obowiązujących limitów.</p> <p>3. Minister Infrastruktury rzetelnie oceniał członków Rady Nadzorczej FRS w oparciu o kryteria wskazane w Zasadach nadzoru KPRM.</p> <p>4. Minister Infrastruktury monitorował wyniki finansowe FRS oraz zależnych spółek stoczniowych.</p> <p>5. W związku z niewystarczającą infrastrukturą instytucjonalną oraz niedostatecznymi środkami finansowymi na rozwój sektora gospodarki morskiej Minister podejmował próby wdrożenia koncepcji Morskiego Funduszu Rozwoju.</p>	nie stwierdzono nieprawidłowości

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności ^{*/}	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe
4.	Agencja Rozwoju Przemysłu SA	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski ARP nad GPB realizowany był na podstawie wewnętrznych procedur, zgodnie z którymi prowadzono bieżący monitoring sytuacji w stoczni.</p> <p>2. Zadania nadzorcze wykonywali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Kandydaci na członków Rady Nadzorczej GPB spełniali wymogi ustawowe. Poziom wynagrodzenia członków organu nadzorczego i zarządzającego nie przekraczał obowiązujących limitów.</p> <p>3. W obszarze przemysłu stoczniowego ARP inicjowała w GPB oraz jej spółkach zależnych działania zdefiniowane w projekcie „Baltic”.</p>	nie stwierdzono nieprawidłowości
5.	Polska Grupa Zbrojeniowa SA	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski PGZ nad Stoczną Wojenną wykonywany był na podstawie wewnętrznych procedur, zgodnie z którymi prowadzono bieżący monitoring sytuacji w stoczni.</p> <p>2. Zadania nadzorcze wykonywali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Kandydaci na członków Rady Nadzorczej Stoczni Wojennej spełniali wymogi ustawowe. Poziom wynagrodzenia członków organu nadzorczego i zarządzającego nie przekraczał obowiązujących limitów.</p> <p>3. W obszarze przemysłu stoczniowego PGZ, dzięki wsparciu środkami Skarbu Państwa, realizuje projekt dotyczący zwiększenia jej zdolności produkcyjnych i remontowych oraz spółek zależnych celem utrzymania potencjału krajowego przemysłu obronnego w zakresie realizacji zadań Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	nie stwierdzono nieprawidłowości
6.	Fundusz Rozwoju Spółek SA	w formie opisowej	<p>1. Nadzór właścicielski FRS nad Stoczną Wulkan i Stoczną Gryfia realizowany był na podstawie Zasad nadzoru KPRM, zgodnie z którymi prowadzono bieżący monitoring sytuacji w stoczni.</p> <p>2. Zadania nadzorcze wykonywali pracownicy posiadający odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Kandydaci na członków rad nadzorczych stoczni spełniali wymogi ustawowe. Poziom wynagrodzenia członków organu nadzorczego i zarządzającego nie przekraczał obowiązujących limitów.</p> <p>3. FRS monitorował, w ramach sprawowanego nadzoru, Kontrakt budowy doku wykonywany przez Stoczną Wulkan.</p>	<p>1. FRS nierzetelnie sporządził sprawozdanie kwartalne skierowane do Ministra Infrastruktury, tj. nie powiadomił w nim m.in. o wypowiedzeniu umowy przez Stoczną Wulkan wykonawcy dokumentacji projektowej doku.</p> <p>2. W informacjach przedkładanych Radzie Nadzorczej FRS, w związku ze sformułowanymi przez nią zaleceniami, FRS nie powiadomił o części istotnych uwag i rekomendacji sformułowanych przez ustanowionego przez Spółkę Inżyniera Kontraktu, co było działaniem nierzetelnym.</p>

^{*/} / pozytywna/negatywna/w formie opisowej

6.2. Analiza stanu prawnego

Ustawa o działach administracji rządowej

Według art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512, ze zm.), dział gospodarka morską obejmuje sprawy: transportu morskiego i żeglugi morskiej; obszarów morskich; portów i przystani morskich; przemysłu stoczniowego; ochrony środowiska morskiego; dotyczące gospodarowania mieniem Skarbu Państwa w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa funkcjonujących w obszarze gospodarki morskiej, w tym ochrony interesów Skarbu Państwa.

Według art. 34 ust. 1 ww. ustawy, minister jest obowiązany do inicjowania i opracowywania polityki Rady Ministrów w stosunku do działu, którym kieruje, a także przedkładania w tym zakresie inicjatyw, projektów założeń projektów ustaw i projektów aktów normatywnych na posiedzenia Rady Ministrów – na zasadach i w trybie określonych w regulaminie pracy Rady Ministrów. W zakresie działu, którym kieruje, minister wykonuje politykę Rady Ministrów i koordynuje jej wykonywanie przez organy, urzędy i jednostki organizacyjne, które jemu podlegają lub są przez niego nadzorowane.

Ustawa o zasadach zarządzania mieniem

Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm.) weszła w życie z dniem 1 stycznia 2017 r. Reguluje ona w szczególności wykonywanie praw z akcji (art. 17), wymogi dla kandydatów na członków organów nadzorczych (art. 19–20) oraz organów zarządzających (art. 18, 22–23). Ustawa stanowi, że Prezes Rady Ministrów: koordynuje wykonywanie uprawnień przysługujących SP w spółkach oraz dąży do zapewnienia jednolitego sposobu wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa. Minister właściwy do spraw aktywów państwowych: wykonuje prawa z akcji należących do Skarbu Państwa, łącznie z wynikającymi z nich prawami osobistymi albo indywidualnymi, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej; składa w imieniu Skarbu Państwa oświadczenia woli o utworzeniu spółki, przystąpieniu do spółki, nabyciu lub objęciu akcji (art. 7 ust. 1–2).

Na mocy art. 8 ust. 1 Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw aktywów państwowych, może przekazać, w przepisach wykonawczych, Prezesowi Rady Ministrów lub innemu członkowi Rady Ministrów, pełnomocnikowi Rządu lub państwowej osobie prawnej, w tym jednoosobowej spółce Skarbu Państwa, wykonywanie uprawnień, o których mowa w art. 7 ust. 2 ustawy.

W celu koordynacji wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach, Prezes Rady Ministrów może określać zasady nadzoru właścicielskiego oraz dobre praktyki, w szczególności w zakresie kształtowania wynagrodzeń członków organów, skierowane do podmiotów uprawnionych do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa (art. 7 ust. 3). Podmioty uprawnione do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa niezwłocznie przekazują, odpowiednio Prezesowi Rady Ministrów lub ministrowi właściwemu do spraw aktywów państwowych, na ich żądanie, informacje i dokumenty dotyczące: wykonywania upraw-

nień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach lub działalności spółek z udziałem Skarbu Państwa, z uwzględnieniem przepisów o ochronie informacji ustawowo chronionych (art. 7 ust. 4).

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.) regulują sposób wykonywania uprawnień z akcji przysługujących: 1) Skarbowi Państwa, 2) jednostkom samorządu terytorialnego lub ich związkom, 3) państwowym osobom prawnym, 4) komunalnym osobom prawnym – w zakresie kształtowania wynagrodzeń członków organów zarządzających i organów nadzorczych, a także wybranych postanowień umów zawieranych z członkami organów zarządzających. Obowiązki podmiotu uprawnionego do wykonywania praw udziałowych określone są w art. 2 ustawy. W art. 4 ust. 1–4 ustawy określono wysokość stałej części wynagrodzenia w zależności od skali działalności spółki, a w art. 4 ust. 5 uregulowano zasady określania części zmiennej wynagrodzenia, uzależniając ją od poziomu realizacji celów zarządczych, które wskazane zostały w art. 4 ust. 6 ustawy.

Ustawa
o wynagrodzeniach
w spółkach

Przepisy ustawy regulują m.in. powstanie i funkcjonowanie spółek kapitałowych (Tytuł III), tj. spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dział I) oraz spółek akcyjnych (Dział II).

Uregulowania w ksh
w zakresie spółek z o.o.

Podstawowa regulacja prawna dotycząca spółek z ograniczoną odpowiedzialnością znajduje się w art. 151–300¹³⁴ ksh. Organami spółki z o.o. są: zarząd, rada nadzorcza oraz zgromadzenie wspólników. Zarząd prowadzi sprawy spółki i ją reprezentuje (art. 201 § 1 ksh). Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności (art. 219 § 1 ksh). Regulacja dotycząca zgromadzenia wspólników znajduje się w przepisach art. 227–254 ksh.

Uchwały wspólników spółki z o.o. wymaga m.in. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków (art. 228 pkt 1 ksh). Zwyczajne zgromadzenie wspólników (ZZW) powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego (art. 231 § 1 ksh). Przedmiotem uchwały ZZW powinien być podział zysku albo pokrycie straty (art. 231 § 2 pkt 2 ksh). Uchwały wspólników wymaga także powołanie i odwołanie członków rady nadzorczej spółki, chyba że jej umowa przewiduje inny sposób przeprowadzenia tej czynności (art. 215 ksh).

Prawo kontroli służy każdemu wspólnikowi spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 212 § 1–2 ksh), przy czym w przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć albo ograniczyć indywidualną kontrolę wspólników (art. 213 § 3 ksh). W celu realizacji prawa kontroli wspólnik może w każdym czasie przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku lub żądać wyjaśnień od zarządu. Zarząd może odmówić wspólnikowi wyjaśnień oraz udostępnienia do wglądu ksiąg i dokumentów spółki - jeżeli istnieje uzasadniona obawa, że wspólnik wykorzysta je w celach sprzecznych z interesem spółki i przez to wyrządzi spółce znaczną szkodę.

Rada nadzorcza, sprawując stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej aktywności nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Do jej szczególnych obowiązków należy m.in. ocena sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami oraz ze stanem faktycznym, a także przedłożenia zgromadzeniu wspólników pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny. Do uprawnień rady należy możliwość badania wszystkich dokumentów spółki, żądania od pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz przeprowadzania rewizji stanu majątku spółki (art. 219 ksh).

Uregulowania w ksh w zakresie spółek akcyjnych

Podstawowa regulacja prawna dotycząca spółek akcyjnych znajduje się w art. 301–490. Organami spółki akcyjnej są: zarząd, rada nadzorcza oraz walne zgromadzenie. Zarząd prowadzi sprawy spółki i ją reprezentuje (art. 368 § 1 ksh) Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności (art. 382 § 1 ksh). Regulacja dotycząca walnego zgromadzenia znajduje się w przepisach art. 393–429 ksh. Regulacja praw i obowiązków akcjonariuszy znajdują się w art. 328–367 ksh.

Zasadnicze czynności dla funkcjonowania spółki wymagają uchwały walnego zgromadzenia m.in. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, podział zysku albo pokrycie straty, udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków; zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego; nabycie i zbycie nieruchomości lub udziału w nieruchomości (chyba że statut stanowi inaczej), emisja obligacji, nabycie własnych akcji (art. 393 i 395 § 2 ksh). Do kompetencji walnego zgromadzenia należy także powoływanie i odwoływanie członków rady nadzorczej spółki – chyba że jej statut zawiera inne regulacje w tym zakresie (art. 385 § 1–2 ksh). Art. 385 § 3 ksh stanowi, że na wniosek akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy statut przewiduje inny sposób powołania rady nadzorczej.

Zwyczajne walne zgromadzenie (ZWZ) powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego (art. 395 § 1 ksh). W art. 395 § 2 ksh został określony przedmiotowy zakres obrad zwyczajnego walnego zgromadzenia, tj. rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty, udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Zgodnie z art. 368 § 1 i 4 ksh zarząd spółki prowadzi jej sprawy i reprezentuje ją. Członkowie zarządu spółki akcyjnej są powoływani i odwoływani przez radę nadzorczą chyba że statut spółki przewiduje inaczej. Walne

zgromadzenie akcjonariuszy ma prawo odwoływania lub zawieszania w czynnościach członków zarządu. Według art. 354 ksh – prawo powoływania lub odwoływania członków zarządu oraz rady nadzorczej spółki może być przyznane indywidualnie oznaczonemu akcjonariuszowi.

Stały nadzór nad działalnością spółki akcyjnej sprawuje rada nadzorcza (art. 382). Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy. Rada nadzorcza ma obowiązek dokonania oceny ww. sprawozdań w zakresie ich zgodności z księgami, dokumentami oraz ze stanem faktycznym. Wyniki tej oceny powinny być przedstawione walnemu zgromadzeniu w corocznym sprawozdaniu rady nadzorczej. W celu wykonania swoich obowiązków, podobnie jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.

W art. 383 ksh zostały określone kompetencje rady nadzorczej do zawieszania, z ważnych powodów, w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu oraz delegowania członków rady nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków zarządu. W przypadku niemożności sprawowania czynności przez członka zarządu, rada nadzorcza powinna niezwłocznie podjąć odpowiednie działania w celu dokonania zmiany w składzie zarządu.

Art. 384 § 1 ksh postanawia, że statut spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności przewidywać, że zarząd jest obowiązany uzyskać jej zgodę przed dokonaniem określonych w statucie czynności. Jeżeli rada nadzorcza nie wyrazi zgody na dokonanie określonej czynności, zarząd może zwrócić się do walnego zgromadzenia, aby powzięło uchwałę udzielającą zgody na dokonanie tej czynności.

Rada nadzorcza spółki akcyjnej wykonuje swoje obowiązki kolegiально.

Zgodnie z zasadą zawartą w art. 428 § 1 ksh, podczas obrad walnego zgromadzenia zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd odmawia udzielenia informacji m.in. w przypadku, gdy mogłoby to wyrządzić szkodę spółce albo podmiotom z nią powiązanym, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa. Kolejną przesłanką odmowy udzielenia informacji akcjonariuszowi jest ewentualność narażenia członka zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W przypadku, o którym mowa w art. 428 § 1 ksh, zarząd może udzielić informacji na piśmie poza walnym zgromadzeniem, jeżeli przemawiają za tym ważne powody. Zarząd jest obowiązany udzielić informacji nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia. Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji dotyczących spółki poza walnym zgromadzeniem przy uwzględnieniu ww. ograniczeń. Informacje takie wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji, powinny zostać ujawnione przez zarząd na piśmie w materiałach przed-

kładanych najbliższemu walnemu zgromadzeniu. Materiały mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas walnego zgromadzenia.

Akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad walnego zgromadzenia i który zgłosił sprzeciw do protokołu, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia informacji (art. 429 § 1).

Przepisy ksh (art. 201 § 1 i art. 368 § 1) stanowią że to zarząd spółki prowadzi jej sprawy i reprezentuje ją na zewnątrz, a przepisy art. 219 § 2 i art. 375¹ wyraźnie wskazują że rada nadzorcza i WZ nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki.

Zgodnie z art. 397 ksh, jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią kapitału zakładowego, zarząd obowiązany jest niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie celem powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki.

Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa, opublikowane we wrześniu 2017 r. ujednoliciły sposób wykonywania praw z akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa, w ramach sprawowania nadzoru właścicielskiego przez członków Rady Ministrów, pełnomocników Rządu lub państwowe osoby prawne, którym Prezes Rady Ministrów przekazał wykonywanie praw z akcji i udziałów należących do Skarbu Państwa. W dokumencie tym zdefiniowano również oczekiwania wobec organów zarządzających oraz rad nadzorczych i pełnomocników wspólnika spółek z udziałem Skarbu Państwa. Do kompetencji rady nadzorczej należy m.in. prawo bieżącego monitorowania sytuacji w spółce (pkt II.4).

6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.).

6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
8. Sejmowa Komisja Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
9. Sejmowa Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych
10. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności
11. Senacka Komisja Infrastruktury
12. Minister Infrastruktury
13. Minister Aktywów Państwowych
14. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

6.5. Stanowisko Ministra do informacji o wynikach kontroli

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DK-3.0810.12.2022
Warszawa, 15 maja 2023

Szanowny Pan
Marian Banaś
Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

stosownie do art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli przedstawiam poniżej stanowisko do Informacji o wynikach kontroli P/22/081 pn. „*Nadzór właścicielski państwa nad spółkami stoczniowymi*”.

Minister Infrastruktury, reprezentujący Skarb Państwa pośrednio w podmiotach stoczniowych, nie podziela stanowiska i wniosków Najwyższej Izby Kontroli, wynikających z przekazanej Informacji o wynikach kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza prawidłowość realizacji nadzoru właścicielskiego przez Skarb Państwa, wskazując jednocześnie na jego nieskuteczność w kontekście sytuacji ekonomiczno-finansowej podmiotów stoczniowych. Jednocześnie Izba uznaje, że przyjęcie strategii dla przemysłu stoczniowego na poziomie rządowym i odgórne zalecenia w zakresie działań poszczególnych podmiotów mitygowałyby negatywne skutki ogólnej złej sytuacji branży stoczniowej. Najwyższa Izba Kontroli nie podaje jednak żadnych argumentów merytorycznych, które uzasadniałyby tezę, iż globalna strategia wywołałaby lepsze skutki ekonomiczno-finansowe niż jednostkowe programy naprawcze czy strategiczne, dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości danego podmiotu. Najwyższa Izba Kontroli nie przyjęła także argumentacji dotyczącej długofalowych założeń programów naprawczych i inwestycyjnych realizowanych obecnie przez podmioty stoczniowe, oczekując efektów tychże bez uwzględnienia przyjętych na ich realizację terminów. Tymczasem miarodajne wnioski i ocena ich realizacji będą mogły być formułowane wyłącznie po ich zakończeniu.

NIK nie zauważa także, że z analizy danych w Informacji wynika jasno, iż podmioty stoczniowe pomimo bardzo trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, która pozostaje efektem wieloletnich zaniedbań systematycznie poprawiają wyniki, co nie jest wyłącznie efektem sprzedaży majątku, jak sugeruje Izba lecz realizacja programów naprawczych.

W przedmiotowym dokumencie Najwyższa Izba Kontroli kieruje do Prezesa Rady Ministrów wniosek o konieczności opracowania rządowej strategii przeznaczonej dla przemysłu stoczniowego, co zdaniem Izby, przyczyni się do budowy trwałej rentowności stoczni.

Jednak, jak wykazano powyżej, teza ta nie została poparta merytoryczną argumentacją, która wyjaśniałaby, w jaki sposób odgórne zalecenia miałyby wpłynąć pozytywnie na wyniki ekonomiczne podmiotów stoczniowych.

Dokument podpisany elektronicznie przez:

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Sekretarz Stanu

Marek Gróbarczyk

6.6. Opinia Prezesa NIK do stanowiska Ministra

**PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
MARIAN BANAŚ**

LSZ.430.001.2023
P/22/081

Warszawa, 23 maja 2023 r.

**Opinia
Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do stanowiska Ministra Infrastruktury w sprawie Informacji o wynikach kontroli P/22/081
„Nadzór właścicielski państwa nad spółkami stoczniowymi”**

Na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ przedstawiam opinię do stanowiska Ministra Infrastruktury zawartego w piśmie z 15 maja 2023 r. (DK-3.0810.12.2022).

Najwyższa Izba Kontroli, dziękując za szczegółowe stanowisko do Informacji o wynikach kontroli, nie podziela oceny Pana Ministra o systematycznej poprawie sytuacji finansowej spółek stoczniowych, w tym o niewielkim wpływie na tę sytuację transakcji sprzedaży majątku. Jak wynika z ustaleń kontroli kondycja finansowa spółek stoczniowych, będących w pośrednim władztwie korporacyjnym Skarbu Państwa, była niekorzystna. Trzy stocznie odnotowały straty ze sprzedaży w całym kontrolowanym okresie (2019-2021), z czego jedna zrealizowała zysk netto (w 2021 r.) głównie w wyniku uzyskania wpływów ze sprzedaży majątku. Jedna stocznia wygenerowała zysk ze sprzedaży oraz zysk netto jedynie w 2019 r., w pozostałym okresie była podmiotem nierentownym.

NIK zauważa ponadto, iż jedynie w dwóch spółkach stoczniowych (z czterech znajdujących się w portfelu kontrolowanych spółek Skarbu Państwa), wdrożono programy naprawcze, z czego w jednej w 2021 r. Kontrola NIK w drugiej z tych stoczni, tj. w MSR Gryfia SA² wykazała, iż realizacja planów naprawczych nie przyczyniła się do poprawy sytuacji finansowej w tej spółce, co przeczy twierdzeniu Pana Ministra o istotnym wpływie tych programów na polepszenie kondycji finansowej stoczni.

Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje wniosek, sformułowany w Informacji o wynikach kontroli, o opracowanie rządowej strategii dedykowanej dla przemysłu stoczniowego, mogącej spełniać rolę referencyjną dla działań na rzecz rozwoju tej branży, a w konsekwencji umożliwiać budowę trwałej rentowności stoczni.

W kontekście niekorzystnych wyników finansowych stoczni, zasadne jest także objęcie szczególnym nadzorem realizowanych przez nie projektów, w które zaangażowano pośrednio znaczne środki Skarbu Państwa.

PREZES
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

² D/21/503 - Działalność i restrukturyzacja Morskiej Stoczni Remontowej Gryfia S.A. oraz zaangażowanie Funduszu Rozwoju Spółek S.A. w procesy naprawcze i sprawowanie nadzoru właścicielskiego.